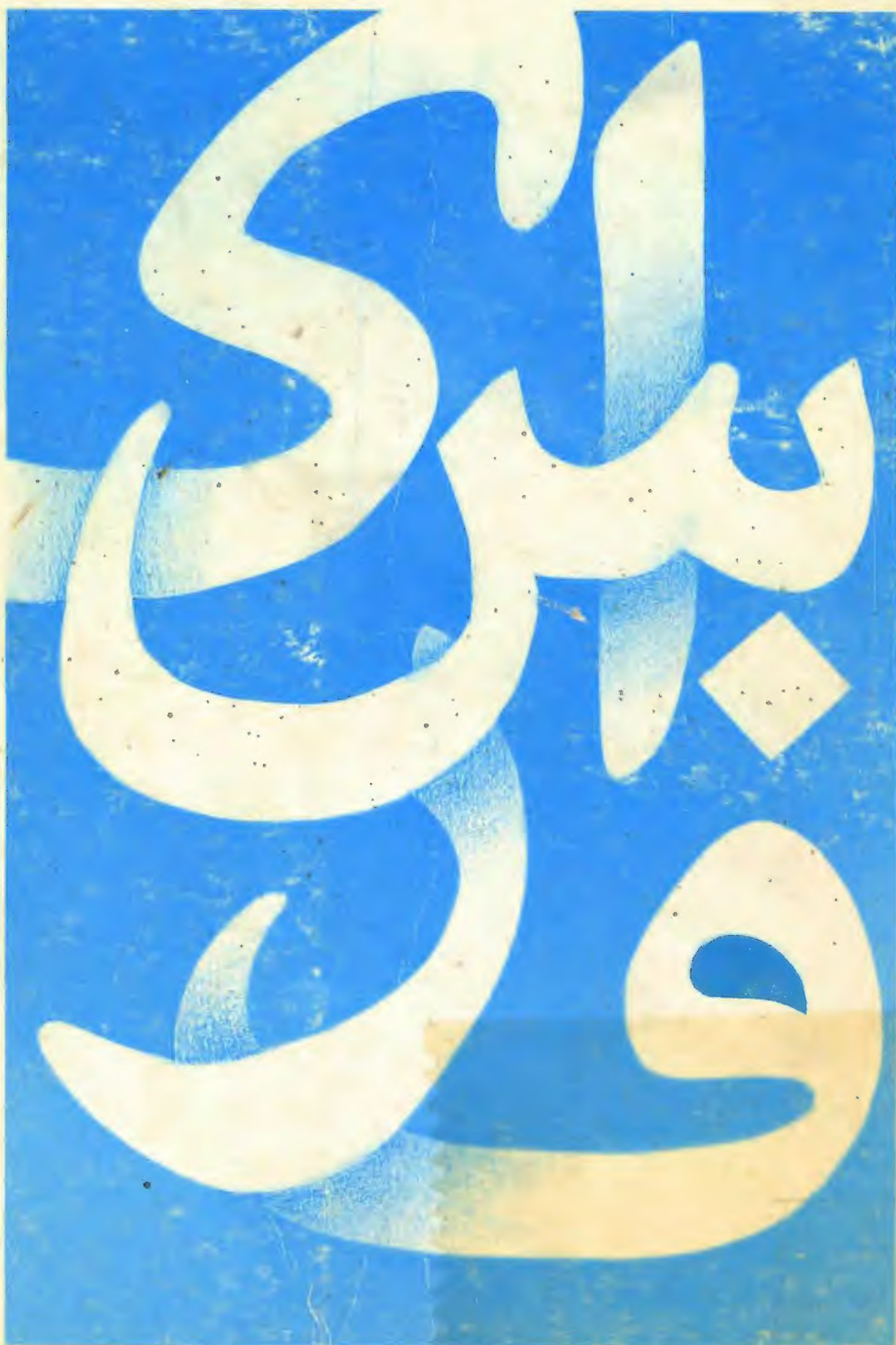
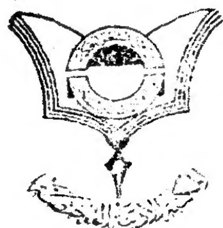
فرهنگ جمع مکسّر

جمع‌های مکسّر وارد شده در زبان و ادبیات فارسی

تألیف: پرویز صالحی (بختیار)

فرهنگ جمع مکسر

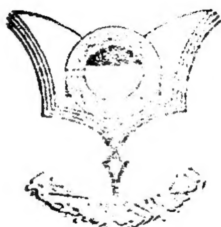
«جمع‌های مکسّر وارد شده در زبان و ادبیات فارسی»

تألیف : پرویز صالحی (بختیار)

فرهنگ جمع مکسّر
پرویز صالحی (بختیار)
طرح جلد : مهرداد شیخان
چاپ اول- تابستان سال ۱۳۷۱- تیراژ ۳۰۰۰ نسخه
حروفچینی سازمان راهنما - لیتوگرافی پارسا - چاپ نوظهور

نشانی: خیابان ۱٦ آذر، کوچه راهنما، شماره ۵
تلفن: ۹۲۰۰۲۷- صندوق پستی ۱۱۸۱-۱۳۱٤۵ و ۱۳۵۸-۱۳۱٤۵

پیشگفتار

تعریف جمع مکسّر: یکی از انواع جمع عربی جمع مکسّر است و آن جمعی است که شکل مفردش تغییر می‌یابد و علامت مخصوصی ندارد.

جموع مکسّر مُطرّده: جمع مکسّر قاعده مشخّصی ندارد یعنی سماعی است نه قیاسی. ولی در بسیاری از موارد اسامی مفردی که دارای یک وزن باشند بیک وزن هم جمع بسته می‌شوند که این نوع جمعها را جموع مطرّده یعنی مشابه و تابع یک اصل می‌نامند که مشهورترین آنها بر این اوزان می‌باشند:

۱– مفعول بر وزن مفاعیل مانند: مکتوب = مکاتیب، مشهور = مشاهیر.

۲– مفعال بر وزن مفاعیل مانند: مفتاح = مفاتیح، مقدار = مقادیر.

۳– مَفْعَل و مَفْعِل بر وزن مفاعل مانند: مکتب = مکاتب، مجلس = مجالس.

٤– اَفْعَل تفضیلی بر وزن اَفاعل مانند: افضل = افاضل، اکبر = اکابر.

۵– اَفْعَل وصفی بر وزن فُعْل مانند: احمر = حُمر، ابکم = بُکم.

۶– فَعیل بر وزن فُعَلاء مانند: امین = اُمناء، عریف = عُرفاء.

۷– فاعلة بر وزن فواعل مانند: دایره = دوایر، حادثه = حوادث.

۸– فعیلة بر وزن فعائل مانند: عتیقه = عتائق، حقیقت = حقایق.

۹– فاعل بر وزن فُعّال مانند: عامل = عُمّال، کاتب = کُتّاب.

۱۰– فاعل بر وزن فَعَله مانند: عامل = عَمَله، تابع = تَبَعه.

۱۱– فِعْل و فَعْل بر وزن فُعول مانند: امر = امور، علم = علوم.

۱۲– فُعْلة بر وزن فُعَل مانند: شعبه = شُعَب، تُحفه = تُحَف.

۱۳– فِعْلة بر وزن فِعَل مانند: ملّت = ملل، علّت = علل.

۱٤– فِعَل، فُعْل‌وفَعَل بروزن افعال مانند:عمل = اعمال، عمق = اعماق، ثقل = اثقال.

۱۵– فَعال بر وزن اَفْعَلَة مانند: متاع = امتعه، مکان = امکنه.

۱۶– اسمهای رباعی مجرد بر وزن فَعالل مانند: بلبل = بلابل، درهم = دراهم.

٤ جمع مکسّر

جمع الجمع: بعضی از جمعهای عربی خود جمع بسته می‌شوند که جمع آنها را جمع الجمع می‌گویند.

مانند: ید که جمع مکسّر آن ایدی و جمع الجمع آن ایادی می‌شود.

شیخ که جمع مکسّر آن مشیخه و جمع الجمع آن مشایخ می‌شود.

آبان ماه سال ۱۳۷۰ پرویز صالحی (بختیار)

آ

جمع	مفرد	معنی
آباء	اَب	پدر، والد
آباد	اَبَد	دائم، همیشه
آبار	بِئر	چاه آب
آثار	اثر	نشان، علامت
آثام	اِثم	گناه، خطا
آجال	اَجَل	زمان، هنگام مرگ
آجام	اُجُم	قلعه، دژ
آجام	اَجَمَه	بیشه، جنگل
آحاد	اَحَد	یکی، یکتا
آداب	ادب	دانش، فرهنگ
آدام	ادام	خورش، نان خورش
آذان	اُذُن	گوش
آراء	رأی	عقیده
آصال	اَصیل	ریشه‌دار، اصل‌دار
آفاق	اُفُق	کرانه، ناحیه
آکام	اَکَمات	جمع اکمه، پشته‌ها
آلاء	اِلی	نعمت
آلاف	اَلف	هزار
آلام	اَلَم	درد
آلِهَه	اِلٰه	خدا، معبود
آماد	اَمَد	نهایت چیزی، اجل
آمال	اَمَل	آرزو
آناس	اَنَس	مردم، آدمیان

جمع	مفرد	معنی
آناف	اَنْفْ	بینی، دماغ
آنیه	اِناء	ظرف

الف

جمع	مفرد	معنی
اَئِمه	امام	پیشوا، رهبر
اَباریق	ابریق	آفتابه
اَبازیر	ابزار	جمع بزر، داروهای خوشبو
اَباطیل	باطل	بیهوده، ناحق
اَباعد	اَبعَد	دورتر
اَبالسه	ابلیس	شیطان
اَبالیس	ابلیس	شیطان
اَبحاث	بحث	کاوش، جستجو
اَبخِره	بخار	گاز
اَبداع	بِدْع	نو، چیز تازه
اَبدال	بدل و بدیل	جانشین، عوض
اَبدان	بدن	تن
اَبراج	بُرج	قلعه
اَبراد	بُرد	نوعی پارچه کتانی راهراه
اَبرار	بُرّ	نیکوکار، صالح
اَبرجه	برج	کوشک، قلعه
اَبزار	بَزر	داروی خوشبو که در اغذیه می‌ریزند
اَبصار	بَصَر	چشم، بینائی
اَبطال	بَطَل	دلیر، شجاع
اَبعاد	بُعد	دوری
اَبغاض	بُغض	کینه، دشمنی
اَبکار	بِکر	دوشیزه
اَبناء	ابن	پسر

جمع	مفرد	معنی
اَبنیه	بناء	ساختمان، عمارت
ابواب	باب	در، بخش
ابواق	بوق	شیپور
اَبوام	بوم	جغد
اَبیات	بیت	دو مصراع از شعر
اَتباع	تَبَع	پیرو، دنبال رو
اَتربه	تراب	خاک، زمین
اَتعاب	تَعَب	رنج، سختی
اَتقیاء	تقّی	پرهیزگار
اَتلال	تلّ	تپه، پشته
اَتیاء	تِیْه	گمراهی
اُثماء	اثیم	گناهکار
اَثمار	ثمر	میوه
اَثمان	ثَمَن	بها، قیمت
اَثمان	ثُمْن	یک هشتم
اَثَمَه	آثم	گناهکار
اَثناء	ثِنْی	میانه، لای چیزی
اَثواب	ثوب	لباس
اَجانب	اجنبی	بیگانه، غریب
اَجاود	جواد	بخشنده، سخی
اَجاوید	جواد	بخشنده، سخی
اَجداد	جدّ	پدر بزرگ، نیا
اَجرام	جرم	گناه
اَجزاء	جزء	بخش و پاره از چیزی

جمع	مفرد	معنی
اَجساد	جسد	بدن، تن
اَجسام	جسم	تن، بدن
اَجفان	جَفْن	پلک چشم، غلاف شمشیر
اَجلاد	جَلْد	چالاک، نیرومند
اَجلاد	جِلْد	پوست
اَجلاف	جِلْف	سبک سر، بی‌عقل
اَجِلّه	جلیل	بزرگ، بزرگوار
اَجناد	جُند	لشگر، سپاه
اَجناس	جنس	قسم، دسته
اَجنّه	جنین	هر چیز پوشیده، مستور
اَجْنحِه	جَناح	بال مرغ، کناره لشکر
اَجواد	جواد	سخی، بخشنده
اَجْوِبه	جواب	پاسخ
اُجور	اَجر	پاداش، مزد
اَجیاد	جواد	اسب راهوار
اَحادیث	حدیث	نو، تازه
اَحادیث	احدوثه	افسانه، سخن
اَحالیل	اِحلیل	سوراخ نره، سوراخ پستان
اَحامر	احمر	سرخ
اَحِبّاء	حبیب	دوست، یار
اَحباب	حبیب	دوست، یار
اَحِبّه	حبیب	دوست، یار
اَحبار	حَبْر	دانشمند
اَحجار	حَجَر	سنگ

جمع	مفرد	معنی
اَحداث	حَدَث	نو، غایط
اَحداق	حَدَقه	سیاهی چشم
اَحرار	حُرّ	آزاد، آزاده
اَحرام	حَرَم	گرداگرد خانه، داخل کعبه
اَحزاب	حِزب	گروه
اَحزان	حُزن	دلتنگی، اندوه
اَحشاء	حَشا	درون، اندرون
اَحفاد	حَفَد	نبیره، نواده
اَحقاد	حِقْد	کینه
اَحکام	حُکم	فرمان، امر
اَحلاف	حِلف	قسم، سوگند
اَحلام	حُلْم	خواب
اَحلام	حِلْم	بردباری، صبر
اَحمال	حمل	بار
اَحوال	حال	کیفیّت، وضع
اَحوال	حول	سال، سنه
اَحیاء	حیّ	زنده
اَحیان	حَین	وقت، هنگام
اَخادع	اَخدع	فریبنده‌تر
اَخادید	اُخدود	شکاف زمین
اَخایا	اَخیّه	میخ آخور
اَخباث	خبیث	پلید، نجس
اَخبار	خبر	آگاهی
اَخراج	خَرج و خراج	هزینه، مالیات

جمع	مفرد	معنی
اَخْربه	خراب	ویران
اَخْرَجه	خراج	باج، مالیات
اَخشَاب	خَشَب	چوب
اَخطار	خطر	نزدیکی به هلاکت
اَخِفّاء	خفیف	سبک
اَخفاف	خفیف	سبک
اَخفاف	خفّ	کفش
اَخفیه	خَفاء	پنهانی
اَخلاء	خِلوْ	تنها، خالی
اَخِلّاء	خلیل	دوست خالص
اَخلاط	خِلط	آمیزه
اَخلاف	خَلَف	فرزند، جانشین
اَخلاق	خُلق	عادت، خوی
اَخماس	خُمْس	یک پنجم
اَخَوات	اُخت	خواهر
اَخوال	خال	دائی
اِخْوان	اَخ	برادر
اِخْوَه	اَخ	برادر
اَخیار	خیر	خوبی
اَدانی	اَدنیٰ	پست‌تر، نزدیکتر
اُدَباء	ادیب	شاعر، سخندان
اَدْخِنه	دُخان	دود
اَدْعیه	دُعاء	درخواست، نیایش
اَدِقّاء	دقیق	لطیف، باریک بین

جمع	مفرد	معنی
اَدِقّه	دقیق	لطیف، باریک‌بین
اَدِلّاء	دلیل	راهنما، رهبر
اَدِلّه	دلیل	راهنما، رهبر
اَدْناء	دَنی	پست
اَدنیاء	دَنّی	ناکس، پست
اَدَوات	اَداة	ابزار، آلت
اَدوار	دَور	عصر، زمان
اَدویه	دوا	دارو
اَدهان	دُهْن	روغن
اَدیان	دین	کیش، مذهب
اَذخار	ذُخْر	پس‌انداز
اَذکار	ذِکر	ورد، یاد کردن
اَذکیاء	ذَکّی	هوشیار، زیرک
اَذِلّاء	ذلیل	خوار، پست
اَذِلّه	ذلیل	خوار، پست
اَذناب	ذَنَب	دم، دنباله
اَذهان	ذهن	فهم
اَذیال	ذَیل	دامن، پائین
اَرائِک	اریکه	تخت، اورنگ
اَراذل	اَرْذَل	پست‌تر
اَراضی	ارض	زمین
اَراقم	اَرقم	مار سیاه و سفید
اَراقیم	اَرقم	مار سیاه و سفید
اَرامل	ارمل	مردبی‌زن

جمع	مفرد	معنی
أرامل	ارمله	زن بی‌شوهر
أرانب	أرْنَب	خرگوش
أرباب	رَبّ	خداوند، صاحب
أرباح	رِبْح	سود، نفع
أرباع	رَبْع	خانه، محله
أرباع	رُبْع	چهار یک، یک چهارم
أرْجُل	رِجْل	پا
أرحام	رَحِم	بچه‌دان
ارذال	رَذل	پست
أرصاد	رَصَد	به چیزی نظر دوختن
أُرُض	ارض	زمین
أرقام	رقم	خطّ، نوشته
أرکاک	رَکّ	باران نرم و ریزه
أرکان	رُکن	پایه، ستون
ارواح	روح	جان، روان
أُروض	ارض	زمین
أزکیاء	زکّی	پاک، پارسا
أزمان	زَمَن	وقت، هنگام
أزِمّه	زِمام	مهار، عنان
أزْمَنه	زمان	وقت، هنگام
أزواج	زوج	جفت، شوهر
أزهار	زَهْرَه	کیسهٔ صفراء
أساس	أُسّ	پایه، بنیاد
أسابیع	أُسبوع	هفته

جمع	مفرد	معنی
أساتیر	اِستار	معرّب چهار
أساطنه	اسطوانه	معرّب استوانه
أساطیر	أُسطوره	افسانه
أساطیل	أُسطول	کشتی جنگی
أساطین	اِسطوانه	معرّب استوانه
أسافِل	أَسْفَل	پائین‌تر
أساقف	أُسقف	پیشوای عیسوی
أساقفه	أُسقف	پیشوای عیسوی
أسالیب	اسلوب	راه، روش
أسامی	اسم	نام
أساود	أسوَد	سیاه
أسباب	سبب	علت
أسباط	سِبط	نوه
أستار	سِتْر	پرده
أسجاع	سَجع	سخن باقافیه
أسحار	سَحَر	نزدیک صبح
أسخیاء	سخی	بخشنده
أُسَراء	اسیر	گرفتار، دربند
أسرار	سِرّ	راز
أسطار	سطر	خط، رشته
أسعار	سِعر	نرخ
أسفار	سَفَر	ازمحل‌خودبه‌محلی‌دیگررفتن
أسفار	سِفْر	کتاب
أسقاط	سَقَط	بیفایده، کالای پست

جمع	مفرد	معنی
اَسقام	سُقم و سَقَم	بیماری، نادرستی
اَسلاب	سَلَب	جامه ماتم
اَسلاف	سَلَف	گذشته، پیشین
اَسلحه	سِلاح	آلت جنگ
اَسماء	اسم	نام
اَسمار	سَمَر	افسانه
اَسماع	سَمْع	گوش
اَسناد	سَنَد	مدرک
اَسنان	سِنّ	دندان، مدت عمر
اَسوار	سُور	دیوار دور شهر
اَسواط	سَوط	شلاق، تازیانه
اسواق	سُوق	بازار
اسیاف	سَیف	شمشیر
اشباح	شَبَح	سیاهی که از دور بنظر می‌رسد
اشبال	شِبْل	بچه شیر
اشباه	شِبْه	مانند، مثل
اشجار	شَجَر	درخت
اشخاص	شخص	آدمی، انسان
اشرار	شریر	بدکار
اشراف	شریف	شرافتمند، بزرگوار
اشربه	شراب	آشامیدنی، می
اشعار	شعر	سخن موزون ومقفی
اشعه	شعاع	پرتو، نور
اشغال	شغل	کار، پیشه

جمع	مفرد	معنی
اشقیاء	شقی	بدبخت، تیره‌بخت
اشکال	شکل	چهره، مانند
اشواق	شوق	میل، رغبت
اشواک	شوک	خار
اشهاد	شاهد	گواه، حاضر
اشهر	شهر	ماه، قمر
اشیاء	شئی	چیز
اشیاخ	شیخ	پیر، سالخورده
اشیاع	شیعه	پیروان کسی، یاران
اصابع	اصبع	انگشت
اصائل	اصیل	ریشه‌دار، اصل‌دار
اصاغر	اصغر	کوچکتر
اصباح	صبح	بامداد
اصحاء	صحیح	سالم، بی‌عیب
اصحاب	صاحب	یار، مالک
اصداف	صدف	جانور نرم تنی که در آب زندگی می‌کند
اصدقاء	صَدیق	یار، دوست
اَصفیاء	صَفّی	دوست یکدل، برگزیده از هر چیزی
اَصقاع	صُقع	ناحیه، کرانه
اَصلاب	صُلب	سخت، درشت
اَصلان	اصیل	ریشه‌دار
اَصناف	صنف	نوع، رسته
اَصنام	صنم	بت
اَصوات	صوت	بانگ، آواز

جمع	مفرد	معنی
اُصول	اصل	ریشه، نژاد
اَضاحِک	اضحوکه	خنده‌دار
اَضداد	ضدّ	مخالف، ناسازگار
اَضرار	ضرر	زیان
اَضرار	ضریر	کور
اَضراس	ضِرْس	دندان
اَضعاف	ضِعف	دو برابر
اَضغاث	ضِغث	کار آشفته و درهم
اَضلاع	ضلع	پهلو، دنده
اَضیاف	ضَیف	مهمان
اَطِبّاء	طبیب	پزشک
اَطباق	طَبَق	ظرف بزرگ و گرد
اَطبال	طبل	دهل، کوس
اَطراف	طرف	جانب، ناحیه
اَطعمه	طعام	خوراک
اَطفال	طفل	کودک
اَطلال	طَلَل	جای مرتفع
اَطماع	طمع	حرص، آز
اَطوار	طور	حال، نوع
اَطواق	طَوق	گردنبند
اَطهار	طاهر	پاک، پاکیزه
اَطیاب	طیب	بوی خوش، حلال
اَظافیر	اَظفار	جمع ظفر، ناخنها
اَظفار	ظُفْر	ناخن

جمع	مفرد	معنی
اَظلال	ظِل	سایه
اَعاجم	اَعجم	کسی که عرب نباشد
اَعاجیب	اعجوبه	شگفت آور
اَعادی	اَعداء	جمع عدو، دشمنان
اَعاظم	اعظم	بزرگتر
اَعالی	اعلیٰ	برتر، بالاتر
اَعداد	عدد	شمار، شماره
اَعدال	عدل	داد، انصاف
اَعذار	عُذر	بهانه، پوزش
اَعراش	عرش	تخت، خیمه
اَعراض	عِرض	ناموس، آبرو
اَعراف	عرف	خوی، عادت
اَعراق	عِرق	رگ، ریشه
اَعِزّاء	عزیز	شریف، ارجمند
اَعِزّه	عزیز	شریف، ارجمند
اَعشار	عُشر	یک دهم
اَعصاب	عَصَب	پی
اَعصار	عصر	روزگار، دهر
اَعضاء	عضو	اندام، یک فرد از جماعت
اَعطیه	عطاء	بخشش، دهش
اَعقاب	عقب	پاشنه پا، فرزند
اَعلام	عَلَم	نشانه‌ها
اَعمار	عُمر	مدت زندگی
اَعماق	عُمق	گودی، ژرفا

جمع	مفرد	معنی
أعمال	عمل	کار، فعل
أعمام	عمّ	برادر پدر، عمو
أعمِده	عمود	ستون، پایه
أعناب	عنب	انگور
أعناق	عُنق	گردن
أعوام	عام	سال
أعوان	عون	یار، پشتیبان
أعیاد	عید	روز جشن
أعیان	عین	چشم، بزرگ قوم
أعیُن	عین	چشم، بزرگ قوم
أغالیط	أغلوطه	سخن غلط
أغانی	اغنیه	سرود
أغذیه	غذا	خوراک، خوردنی
أغراض	غَرَض	قصد، هدف
أغرّه	غریر	فریفته
أغشیه	غشاء	پوشش، پرده
أغصان	غُصن	شاخه
أغلاط	غلط	خطا، سهو
أغلال	غُلّ	طوق، گردنبند
أغنام	غَنَم	گوسفند
أغنیاء	غنیّ	توانگر، بی‌نیاز
أغیار	غیر	جز، کس دیگر
أفاضِل	افضل	برتر
أفاعی	افعی	نوعی مار سمّی

جمع	مفرد	معنی
اَفانین	افنان	جمع فنن، شاخه‌ها
اَفاویه	افواه	جمع فوه، دهانها
اَفئده	فؤاد	دل، قلب
اَفراد	فرد	تک، تنها
اَفراس	فَرَس	اسب
اَفعال	فعل	کار، عمل
اَفکار	فکر	اندیشه
اَفلاک	فلک	گردون، سپهر
اَفنان	فَنَن	شاخه
اَفواج	فوج	گروه، هنگ
اَفواه	فوه	دهان
اَفهام	فهم	درک، درک کردن
اَقارب	اقرب	نزدیکتر
اَقاصر	اقصر	کوتاهتر
اَقاصی	اَقصیٰ	دورتر
اَقالیم	اِقلیم	ناحیه‌ای از کره زمین، کشور
اَقانیم	اقنوم	شخص، اصل و نسب چیزی
اَقاویل	اقوال	جمع قول، سخن
اَقداح	قدح	کاسه
اَقدام	قدم	پا
اَقراص	قرص	گردهٔ نان
اَقران	قِرن	نظیر، مانند
اَقرباء	قریب	نزدیک، خویش
اَقساط	قسط	حصه، عدل

جمع	مفرد	معنی
اَقسام	قسم	بخش، بهره
اَقصاء	قاصی و قصی	بعید، دور
اَقطاب	قطب	ملاک و مدار چیزی، رئیس قوم
اَقطار	قطر	ناحیه، اقلیم
اَقطاع	قطع	قطعهٔ بریدهٔ درخت
اَقطاع	قطیع	گلهٔ گوسفند
اَقفال	قفل	آلت‌فلزی‌که‌به‌درخانه‌وصندوق‌می‌زنند
اَقلام	قلم	خامه، کلک
اَقمار	قمر	ماه
اَقمِشه	قماش	رخت و اسباب خانه
اَقوات	قوت	خوردنی، روزی
اَقوال	قول	سخن، گفتار
اَقوام	قوم	گروه مردم
اَقویاء	قویّ	توانا، زورمند
اکابر	اکبر	بزرگتر
اکاذیب	اکذوبه	دروغ، سخن دروغ
اکارع	کُراع	پاچهٔ گوسفند و گاو
اکاسره	کسریٰ	پادشاه، معرّب خسرو
اکالیل	اکلیل	تاج، افسر
اکام	اکمات	تپه‌ها، پشته‌ها
اکباد	کبد	جگر
اکتاف	کتف	شانه، دوش
اکفاء	کفو	نظیر، مانند
اکناف	کَنَف	جانب، کرانه

جمع	مفرد	معنی
اَکواب	کوب	صدمه، آسیب
اَکوان	کَون	هستی، وجود
اَکیاس	کَیِّس	زیرک، دانا
اَکیال	کَیل	پیمانه
اَلاّف	الیف	همدم، دوست
اَلِبّاء	لبیب	عاقل، خردمند
اَلباب	لُبّ	خالص و برگزیدهٔ چیزی
اَلحاد	لَحد	گور
اَلحان	لَحن	آواز
اَلسِنه	لِسان	زبان
اَلطاف	لطف	مهربانی، نرمی
اَلغاز	لُغَز	سخن سر بسته، چیستان
اَلفاظ	لفظ	سخن، کلمه
اَلقاب	لقب	عنوان
اَلواح	لَوح	هر چیز پهن که بر آن بنویسند
اَلواد	الود	سرکش، نافرمان
اَلوان	لَون	رنگ
اُلوف	اَلف	هزار
اَلیاف	لیف	رشته
اَماثل	امثل	برتر، شریفتر
اَماجد	امجد	بزرگوارتر، جوانمردتر
اَمادیح	اُمدوحه	ستایش
اَماکن	مکان	جا، جایگاه
اَمانی	اُمنیه	آرزو، خواهش

جمع	مفرد	معنی
اَمتعه	متاع	کالا
اَمثال	مِثل	مانند، نظیر
اَمثال	مَثَل	شبیه، قصّه
اَمثله	مِثال	مانند، شبیه
اَمجاد	ماجد	بزرگوار، گرامی
اَمجاد	مجید	گرامی، بزرگوار
اَمجاد	مجد	بزرگی، بزرگواری
اُمراء	امیر	حاکم، پادشاه
اَمراض	مرض	بیماری
اَمْزَجه	مزاج	سرشت، طبیعت
اَمسیه	مَساء	اوّل شب، شبانگاه
اَمصار	مِصر	ناحیه، مرز
اَمطار	مَطَر	باران
اَمعاء	مِعیٰ	روده
اَمعیه	مِعاء	روده
اَمکنه	مکان	جا، جایگاه
اَملاح	ملح	نمک
اَملاک	ملک	زمین یا چیز دیگر که مال شخص باشد
اُمَم	اُمّت	گروه، پیروان
اُمَناء	امین	امانتدار، درستکار
اَموات	میّت	مرده
اَمواج	موج	خیزآب
اَموال	مال	دارائی
اُمور	امر	کار، حادثه

جمع	مفرد	معنی
اُمّهات	اُمّ	مادر
اَمیال	میل	رغبت کردن
اَنابیب	انبوب	نی، لوله آب
اَنابیق	انبیق	ظرفی است برای تقطیر مایعات
اِناث	اُنثی	ماده، زن
اِناثی	اُنثی	ماده، زن
اناجیل	انجیل	کتاب دینی مسیحیان
اِناس	اِنس وانسان	مردم، آدمیان
اِناسی	اِنس وانسان	مردم، آدمیان
اَناشید	اُنشوده	سرود
اَنامل	اَنمله	سر انگشت
اَنباء	نبأ	خبر
اَنبیاء	نبی	پیغمبر
اَنجاس	نجس	پلید، ناپاک
اَنجال	نَجل	نسل، فرزند
اَنجُم	نجم	ستاره
اَنحاء	نحو	مثل، راه
اَنداد	ندّ	مثل، مانند
اَنزال	نُزل	بخشش، احسان
اَنساب	نَسَب	قرابت، خویشاوندی
اَنسال	نسل	فرزند، دودمان
اَنصاب	نُصب	بت
اَنصار	ناصر و نصیر	یاری کننده
اَنظار	نظر	نگاه کردن

جمع	مفرد	معنی
اَنعام	نَعَم	شتر
اَنفاس	نَفَس	دم، نسیم هوا
اَنفال	نَفَل	بهره، غنیمت
اَنفُس	نَفس	جان، شخص انسان
اَنقاس	نِقس	دوده
اَنوار	نور	روشنائی، فروغ
اَنواع	نوع	گونه، صنف
اَنوف	انف	بینی
اَنهار	نهر	جوی، رودخانه
اَنیاب	ناب	خالص، صاف
اَوائل	اوّل	آغاز، نخست
اَواخر	آخرة	جهان دیگر
اَواخر	اخیر	واپسین
اَواسط	اوسط	میانه، برتر
اَواقی	اوقیه	مقیاسی است برای وزن
اَوامر	اَمر	حکم، فرمان
اَوانی	آنیه	مرآت
اوبار	وَبَر	پشم شتر
اوباش	وبش	پست، فرومایه
اوتاد	وَتَد	میخ
اوتار	وَتَر	زه کمان
اوثان	وَثَن	بت
اوجاع	وَجَع	درد، بیماری
اوداء	ودید	دوست دارنده

جمع	مفرد	معنی
اوداج	وَدَج	رگ گردن
اوده	ودید	دوست دارنده
اَودیه	وادی	صحرا، بیابان
اوراد	ورد	گل سرخ
اوراق	ورق	برگ درخت، برگه کاغذ
اَورام	ورم	برآمدگی
اَورده	ورید	رگ ناجهنده
اوزار	وِزر	گناه، بار گران
اوزان	وزن	سنگینی، سنجیدن
اوساخ	وَسَخ	چرک
اوساط	وسط	میان چیزی، میانه
اوصاف	وصف	شرح دادن
اوصیاء	وصی	سفارش کننده، وصیت کننده
اوضاع	وضع	ایجاد، قرار دادن
اَوطان	وطن	محل اقامت
اَوعیه	وعاء	ظرف
اوقات	وقت	هنگام، مقداری از زمان
اوقاف	وقف	اقامت، ایستادن
اولاد	وَلَد	فرزند
اَولیاء	ولی	صاحب، دوست صدیق
اوهام	وهم	تصوّر غلط
اهالی	اهل	خاندان، مردم
اهداف	هدف	نشانهٔ تیر
اهرام	هرم	شکلی هندسی

جمع	مفرد	معنی
اهواء	هویٰ	آرزو، میل نفس
اهوار	هور	خورشید، بخت
اهوال	هَول	ترس، خوف
اهویه	هواء	آرزو، میل نفس
ایادی	ایدی	جمع ید، دستها
ایّام	یوم	روز
ایتام	یتیم	کودکی که پدرش مرده است
اَیدی	یَد	دست.

ب

جمع	مفرد	معنی
بِئار	بِئر	چاه آب، چاه
بُثور	بثر	آبله، جوش صورت
بحار	بَحر	دریا
بحور	بحر	دریا
بُخَلاء	بخیل	خسیس ، گرسنه چشم
بدائه	بدیهه	بدون اندیشه سخن گفتن
بدایع	بدیعه	مؤنث بدیع، تازه
بِدَر	بدره	همیان، کیسه زر
بِدَع	بدعت	آئین نو، رسم تازه
بُدَلاء	بَدَل و بدیل	جانشین، کریم
بُدوح	بِدْح	سرزمین وسیع
بُدور	بدره	همیان، کیسه زر
بُذور	بَذر	تخم، دانه
برّاری	بَرّیه	صحرا، بیابان
بَرازخ	برزخ	حائل بین دو چیز
بَراغیث	بُرغوث	کیک، کک
بَراقع	بُرقُع	روبند، نقاب
بَراهمه	برهمن	پیشوای روحانی مذهب برهمائی
بَراهین	برهان	دلیل، حجّت
بَرایا	برّیه	مخلوق، مردم
بُرُج	بُرج	کوشک، قلعه
بَرَره	بارّ	نیکوکار، صالح
بُروج	بُرج	هر یک از دوازده بخش فلک

جمع	مفرد	معنی
بَرود	بُرد	نوعی پارچه کتانی راهراه
بُزور	بَزر	تخم، دانه
بُزوز	بَزّ	پارچه، قماش
بَساتین	بُستان	بوستان، گلستان
بُشراء	بَشیر	مژده دهنده
بصائر	بصیرت	دانائی، بینائی
بُصَراء	بصیر	دانا، بینا
بَضائع	بضاعت	سرمایه، دارائی
بِضاع	بضعة	پاره‌ای از گوشت
بِضَع	بضعة	پاره‌ای از گوشت
بَطائح	بَطحاء	رودخانه، مسیل
بَطائن	بِطانه	آستر لباس
بطاح	بَطحاء	رودخانه، مسیل
بطارق	بِطْریق	فرمانده سپاه
بطارقه	بِطریق	فرمانده سپاه
بطارکه	بَطریک	رئیس اسقف‌ها
بطاریق	بِطریق	فرمانده سپاه
بطاریک	بَطریک	رئیس اسقف‌ها
بطاط	بَطّ	مرغابی، اردک
بطوط	بَطّ	مرغابی، اردک
بُطون	بَطن	شکم، میانه چیزی
بعال	بَعل	شوهر، صاحب
بِعول	بَعل	شوهر، صاحب
بُغاه	باغی	ظالم، سرکش

جمع	مفرد	معنی
بِقاع	بُقْعه	خانقاه، قطعه‌ای از زمین
بَقایا	بقیه	مانده، بازمانده
بُقَع	بُقعه	صومعه، قطعه‌ای از زمین
بُقول	بَقل	سبزی، دانه‌ای که از بذر بروید
بُکاه	باکی	گریه کننده
بُکْم	اَبْکَم	گنگ، زبان بسته
بُکْمان	بَکیم	گنگ، زبان بسته
بَلابل	بلبل	هزار دستان
بِلاد	بَلَد	شهر
بَلایا	بَلیّه	مصیبت، بلا
بُلدان	بلده	شهر
بُلَغاء	بلیغ	فصیح، رسا
بَلَغَه	بالغ	رسیده، رسا
بُلْه	ابله	کودن، ساده لوح
بُنات	بِنت	دختر
بنادر	بَندر	هر شهری که کنار دریا باشد
بنادق	بُنْدُق	گلوله توپ و تفنگ
بُنود	بَند	فصلی از کتاب
بَنُون	اِبن	پسر
بَوادی	بادیه	صحرا، بیابان
بَوارد	بارد و بارده	سرد
بَواسیر	باسور	ورم دردناک رگهای مقعد
بَواعث	باعث و باعثه	انگیزه، علّت
بَواقی	باقی و باقیه	برقرار، استوار

جمع	مفرد	معنی
بهائم	بهیمه	حیوان چهارپا
بَیادق	بَیدَق	معرّب پیاده، راهنما در سفر
بیارق	بَیرق	پرچم، رایت
بیاطره	بیطار	دامپزشک
بیض	اَبْیَض	سفید
بُیوت	بَیت	خانه
بُیوض	بَیْض	تخم، تخم مرغ

ت

جمع	مفرد	معنی
تَبَع	تابع	پیرو، دنبال کننده
تَبَعَه	تابع	پیرو، دنبال کننده
تُجّار	تاجر	بازرگان
تَجارب	تجربه	آزمودن، آزمایش
تَجاویف	تجویف	میان تهی کردن
تحایا	تحیّة	سلام و خوش آمد گفتن
تُحَفَ	تحفه	ارمغان، هدیه
تَخاریف	تُخروب	خانه زنبور عسل
تَذاکر	تذکره	یادآوری، یادداشت
تَرائِب	تریبه	استخوان سینه
تِربان	تُراب	خاک، زمین
تراجم	ترجمه	نقل مطلبی از زبانی به زبان دیگر
تراجمه	ترجمان	مترجم
تُرَع	ترعه	کانال، تنگه
تعالیق	تعلیقه	شرحی که در حاشیه کتاب نوشته شود
تعاویذ	تعویذ	دعاهائی‌که‌برکاغذنویسندوبه‌گردن‌می‌اندازند
تفاسیر	تفسیر	شرح و بیان
تقادیر	تقدیر	نصیب و قسمت
تکالیف	تکلفه	مشقّت، کار سخت
تلال	تَلّ	تپه، پشته
تَلامذه	تلمیذ	شاگرد، دانش‌آموز
تلامیذ	تلمیذ	شاگرد، دانش‌آموز
تلول	تَلّ	تپه، پشته

جمع	مفرد	معنی
تمائم	تمیمه	مهره‌ای که برای رفع چشم‌زخم به گردن اندازند
تَماثیل	تمثال	پیکر، مجسمه
تماسیح	تمساح	حیوانی است شبیه سوسمار
تنانیر	تنور	جای پختن نان
تنانین	تِنین	ماهی، اژدها
توابع	تابع	پیرو، دنبال کننده
توابِل	تابِل	داروئی که در غذا بریزند
تواریخ	تاریخ	شرح وقایع و سرگذشتهای پیشینیان
توائم	توأم	همزاد، دو چیز با هم
تهاویل	تهویل	ترسانیدن
تُهَم	تهمت	گمان بد، افتراء
تیجان	تاج	افسر، دیهیم

ث

جمع	مفرد	معنی
ثآلیل	ثُؤلول	زگیل
ثخناء	ثَخین	سخت، ستبر
ثعابین	ثُعبان	اژدها، مار بزرگ
ثعالب	ثَعلب	روباه
ثُغور	ثَغر	دهان، مرز
ثِقات	ثِقَه	کسی که طرف اعتماد باشد
ثقب	ثُقبَه	رخنه، سوراخ کوچک
ثقلاء	ثقیل	سنگین
ثُقوب	ثَقْب	رخنه، سوارخ بزرگ
ثِمار	ثَمَر	میوه
ثوانی	ثانیه	یک شصتم دقیقه
ثِیاب	ثَوب	جامه، لباس

ج

جمع	مفرد	معنی
جبائر	جبیره	تخته‌هایی که شکسته‌بند روی استخوان شکسته می‌بندد
جبال	جَبَل	کوه
جباه	جبهه	پیشانی
جنباء	جبین	ترسو، کم‌دل
جثث	جثّه	بدن، تن
جدائر	جدیره	سزاوار، شایسته
جداول	جدول	نهر کوچک، جوی آب
جُدُر	جدار	دیوار
جُدَراء	جَدیر	سزاوار، اهل
جُدران	جَدْر	دیوار
جُذور	جَذر	بیخ، اصل
جُذوع	جِذْع	تنه، تنه درخت
جَرائد	جریده	شاخه نخل، روزنامه
جَرائم	جریمه	تاوان، گناه
جَراثیم	جرثومه	ریشه، میکروب
جِراح	جراحت	زخم
جِرار	جرّه	کوزه بزرگ دسته‌دار
جرایر	جریره	گناه، جنایت
جروح	جَرْح	زخم
جروم	جِرم	جسم، رنگ
جزال	جَزْل	بزرگ، فراوان
جَزایر	جزیره	قطعه زمینی میان دریا که اطراف آنرا آب گرفته است

جمع	مفرد	معنی
جسور	جِسْر	پل
جعاب	جعبه	صندوق کوچک
جفات	جافی	جفا کننده، جفا پیشه
جلابیب	جلباب	جامهٔ فراخ
جلاجل	جُلْجُل	زنگوله
جُلاّس	جالس	نشسته
جُلاّس	جلیس	همنشین
جُلَداء	جلید	نیرومند، باهوش
جُلَساء	جلیس	هم‌نشین
جُلود	جلد	پوست
جُلوف	جلف	میان تهی، احمق
جماجم	جُمجُمه	استخوان سر
جمال	جَمَل	شتر
جَماهیر	جمهور	گروه، جماعت مردم
جمایع	جمیعه	اجتماع
جُمَل	جمله	همه، همگی
جُموع	جمع	گروه، جماعتی از مردم
جَنائز	جنازه	مرده، نعش
جُنات	جانی	تبهکار، جنایتکار
جنادره	جندار	ژاندارم
جنان	جَنّت	باغ، بهشت
جُنوب	جَنْب	پهلو، کنار
جُنود	جُند	سپاه، لشکر
جوائز	جایزه	پاداش

جمع	مفرد	معنی
جواذب	جاذب و جاذبه	جذب کننده
جوارح	جارحه	عضو بدن انسان
جواری	جاریه	مؤنث جاری
جَوَره	جائر	ستمکار، ظالم
جواسق	جَوَسق	قصر، کوشک
جواسیس	جاسوس	خبرکش، جستجو کننده خبر
جواسیق	جوسَق	قصر، کوشک
جواشن	جوشن	زره
جوامد	جامد	خشک، یخ بسته
جوامع	جامع	جمع کننده، هر چیز کامل
جوانب	جانب	طرف، ناحیه
جواهر	جوهر	سنگ گرانبها
جُهّال	جاهل	نادان
جَهَله	جاهل	نادان
جُهَلاء	جاهل و جُهول	نادان
جِیاد	جَیِّد	خوب، نیکو
جِیاع	جائع	گرسنه
جَیال	جیل	یک صنف از مردم
جیران	جار	همسایه
جِیَف	جیفه	لاشه، مردار
جیوب	جَیب	گریبان، یخه پیراهن
جیود	جید	گردن
جیوش	جَیش	لشگر، سپاه

ح

جمع	مفرد	معنی
حبائل	حباله	دام، بند
حِبال	حَبل	بند، ریسمان
حبوب	حَبّ	دانه
حُبور	حِبر	مداد، مرکّب
حبوس	حبس	زندانی کردن، زندان
حُبول	حَبل	ریسمان، بند
حتوف	حتف	موت، مرگ
حُجّاب	حاجب	دربان، پرده‌دار
حُجّاج	حاج	حجّ کننده
حِجار	حَجَر	سنگ
حِجاره	حجر	سنگ
حُجُب	حجاب	پرده، چادر
حُجوم	حجم	برآمدگی و کلفتی چیزی
حَجیج	حاج	حجّ کننده
حدائج	حداجه	کجاوه
حدائد	حدیده	قطعه آهن
حدائق	حدیقه	باغ، بستان
حِداث	حدیث	نو، تازه
حدثاء	حدیث	نو، جدید
حِدَق	حدقه	سیاهی چشم، خانهٔ چشم
حدود	حدّ	مرز، حائل میان دو چیز
حُذّاق	حاذق	ماهر، استاد
حرائر	حُرّه	مؤنّث حرّ، زن آزاد

جمع	مفرد	معنی
حِراب	حربه	سلاح، آلت جنگ
حِرابی	حِرباء	آفتاب پرست
حُرّاث	حارث	برزگر، کشاورز
حِراج	حِرج	گناه
حُرّاس	حارس	نگهبان، پاسبان
حَراشف	حَرْشَف	فلس ماهی
حِراص	حریص	آزمند
حَرَس	حارس	نگهبان، حفظ کننده
حُرَصاء	حریص	آزمند
حِرَف	حرفه	پیشه، صناعت
حُرفاء	حریف	طرف شخص در بازی یانبرد
حُرَم	حرمت	آبرو، حرام بودن
حُرَم	حریم	پیرامون خانه
حُرُم	حَرام	ناروا، ضدّ حلال
حُروب	حَرب	جنگ، نبرد
حرور	حَرّ	گرما
حروف	حرف	هر یک از حروف هجاء
حِزان	حزین	دلتنگ، اندوهگین
حُزَناء	حزین	اندوهگین، دلتنگ
حُسّاد	حاسد	رشک برنده
حِسان	حسن و حَسناء	نیکو، خوبرو
حِسَب	حِسبت	اجر، ثواب
حسباء	حَسیب	حساب کننده، دارای کرم
حُسَّد	حسود	رشک برنده

جمع	مفرد	معنی
حُصر	حصیر	بوریا
حِصَص	حِصّه	نصیب، بهره
حُصون	حِصن	قلعه، پناهگاه
حُضّار	حاضر	آماده، بحضور آمده
حُضُض	حَضیض	پستی، نشیب
حَظائر	حظیره	چهار دیواری
حِظاظ	حَظّ	بهره، نصیب
حُظوظ	حَظّ	بهره، خوشی
حَفائر	حفیره	گودال، قبر
حُفّاظ	حافظ	حفظ کننده، نگهبان
حَفَد	حافد	خادم، فرزند زاده
حُفَداء	حفید	فرزند زاده، پسر پسر
حَفَده	حافد	خادم، فرزندزاده
حُفَر	حُفره	گودال، قبر
حَفَظَه	حافظ	نگهبان
حقائق	حقیقت	اصل چیزی، راستی و درستی
حِقاق	حُقّه	قوطی
حُقَق	حُقّه	قوطی
حُقوق	حقّ	راست و درست، ضدّ باطل
حُکّام	حاکم	داور، فرمانروا
حِکَم	حکمت	علم، دانش
حُکَماء	حکیم	دانا، دانشمند
حلائل	حلیله	زن شرعی مرد، زوجه
حَلاقیم	حلقوم	حلق، گلو

جمع	مفرد	معنی
حلاوی	حلواء	شیرینی، خوراکی که باآرد و روغن و شکر درست می‌کنند
حُلَفاء	حلیف	هم عهد، هم پیمان
حِلَق	حلقه	دائره
حُلَل	حُلَّه	جامهٔ نو، جامهٔ بلند
حُلَماء	حلیم	بردبار، شکیبا
حُلوق	حلق	گلو
حُلوم	حِلم	صبر، بردباری
حمائل	حماله و حمیله	بند شمشیر
حمائم	حَمام	کبوتر
حمائم	حَمیم	آب گرم
حُماه	حامی	پشتیبان
حِمال	حمل	بار، بار درخت
حَمَله	حامل	باردار، بار بردارنده
حُمَیّات	حمیٰ	تب
حَمیر	حمار	خر
حناجر	حنجره	حلق، گلو
حِنَط	حِنطه	گندم
حُنَفاء	حنیف	ثابت و پایدار در دین
حوائج	حاجت	نیاز، نیازمندی
حوائل	حائل	مانع بین دو چیز
حوادث	حادثه	پیش‌آمد، واقعه
حواسّ	حاسّه	قوهٔ مدرکه
حواشی	حاشیه	کناره

جمع	مفرد	معنی
حواصل	حاصل	باقیمانده و نتیجه چیزی
حواصل	حوصله	صبر و تحمل، چینه‌دان مرغ
حیاض	حوض	آبگیر
حِیاط	حائط	دیوار، جدار
حِیال	حائل	مانع بین دو چیز
حیتان	حُوت	ماهی
حیطان	حائط	دیوار، جدار
حِیَل	حیله	چاره، نیرنگ

خ

جمع	مفرد	معنی
خبائث	خبیثه	مؤنث خبیث، ناپاک
خبایا	خبیئه	پوشیده، پنهان
خُبَثاء	خبیث	پلید، نجس
خَبَثه	خبیث	پلید، ناپاک
خُبَراء	خبیر	آگاه، دانا
خدایع	خدیعه	مکر، حیله
خُدّام	خادم	نوکر، خدمتگزار
خَدَم	خادم	نوکر، خدمتگزار
خَدَمه	خادم	نوکر، خدمتگزار
خُدود	خَدّ	رخسار، چهره
خدور	خِدْر	پرده، چادر
خداش	خَدْش	نشان و اثر زخم
خُدوش	خَدْش	نشان و اثر زخم
خرائط	خریطه	کیف بغلی
خِرَق	خِرقه	جبه مخصوص درویشان
خروق	خَرْق	پاره کردن، شکاف
خزائن	خزانه، خزینه	گنجینه
خُزّان	خازن	خزانه‌دار، نگهبان خزانه
خَزَنه	خازن	خزانه‌دار
خزور	خَزّ	حریر، پارچه ابریشمی
خسائس	خسیسه	مؤنث خسیس، پست
خِساس	خسیس	فرومایه، پست
خصائص	خاصیّت	طبیعت، خوی

جمع	مفرد	معنی
خصائل	خصیله	دستهٔ مو
خصال	خَصلت	خوی، سرشت
خصام	خصم	دشمن
خُصَماء	خصیم	دشمن
خِصمان	خصیم	دشمن
خُصوم	خصم	دشمن
خصیل	خَصیله	دستهٔ مو
خُضَر	خُضْرَة	سبزی، سبزه
خَطاطیف	خَطّاف	دزد، شیطان
خَطایا	خطیئه	گناه
خُطَباء	خطیب	واعظ، سخنران
خِطَط	خِطَّه	پارهٔ زمین، زمین محدود
خُطوط	خَط	نوشته
خفاف	خفیف	سبک
خفاف	خُفّ	کفش
خفافیش	خفّاش	جانوری است سیاهرنگ شبیه موش
خَفایا	خفّیه	پنهان، پوشیده
خُفَراء	خفیر	نگهبان، حامی
خلائف	خلیفه	جانشین، جانشین پیغمبر
خلائق	خلیقه	خوی، سرشت
خلاخیل	خلخال	حلقه‌فلزی که‌زنان به‌مچ‌پا می‌اندازند
خِلاع	خِلعت	جامه‌ای که بزرگی به کسی بپوشاند
خِلال	خَلَل	رخنه، تباهی در کار
خلایا	خَلیّه	کندو

جمع	مفرد	معنی
خُلَّص	خالص	ناب، ساده
خُلَصاء	خالص	ناب، ساده
خُلَفاء	خلیفه	جانشین، جانشین پیغمبر
خُلَقاء	خلیق	لایق، سزاوار
خُلقان	خَلَق	کهنه، پوسیده
خُلوف	خَلْف	عقب، پشت سر
خَمَل	خامل	گمنام، بی‌نام
خُمور	خَمر	شراب، می
خَناجر	خنجر	دشنه
خنادق	خندق	گودال عریض که دورشهر می‌کنند
خنازیر	خِنزیر	خوک
خَناصر	خِنْصِر	انگشت کوچک دست انسان
خواتم	خاتم	پایان، انگشتر
خواتیم	خاتمه	پایان، عاقبت چیزی
خواتیم	خاتام	انگشتری
خواتین	خاتون	بانو، خانم
خَوادع	خادع	فریبنده
خوادم	خادم	خدمتگزار، نوکر
خوارج	خارجه	مؤنث خارج
خوارق	خارق	پاره کننده
خَواسِر	خاسر	زیانکار
خواصّ	خاصّه	ویژه، ضد عامه
خواصر	خاصره	تهیگاه، پهلو
خواطر	خاطر	اندیشه، آنچه در دل گذرد

جمع	مفرد	معنی
خواطف	خاطف	رباینده، درخشندگی که چشم‌راخیره کند
خواطی	خاطئه	مؤنث خاطی، خطا کننده
خاقان	خاقان	لقب پادشاهان چین‌وترکستان‌درقدیم
خوامس	خامسه	پنجم
خوامل	خامل	گمنام، بی‌نام
خیام	خیمه	چادر بزرگ، سایبان
خَیلان	خال	نقطه سیاه در روی پوست بدن
خَیم	خیمه	چادر بزرگ، سایبان
خیور	خیر	خوبی، نیکی
خیوط	خَیط	سلک، رشته
خُیُول	خَیل	گروه اسبان

د

جمع	مفرد	معنی
دِباب	دَبّه	ظرفی که در آن روغن یا چیز دیگری بکنند
دَبابیس	دَبّوس	گرز
دَبادیب	دَبداب	طبل، دهل
دِبَبَه	دُبّ	خرس
دُجیٰ	دُجْیَه	تاریکی
دُجَج	دجاج	مرغ خانگی، ماکیان
دراع	دِرْع	زره، جامه جنگ
دراریج	دُرّاج	پرنده‌ای شبیه کبک
دراریع	دُرّاعه	جبّه، جامه بلند
دراهم	درهم	سکه قدیمی معادل یک قران
دِرَر	دِرّه	تازیانه، شلاق
دُرَر	دُرّ	مروارید درشت
دَرَق	دَرَقه	سپر
دروب	درب	در، دروازه
دروس	درس	مطلبی که آموزگار به شاگرد درس می‌دهد
دروع	درع	زره، جامه جنگ
دسائس	دسیسه	مکر، حیله پنهانی
دساتیر	دُستور	قاعده، فرمان
دساکر	دَسکَرَه	ده، صومعه
دُعاة	داعی	دعا کننده، دعوت کننده
دعاوی	دعویٰ	ادعا، دادخواهی
دفائن	دفینه	گنج

جمع	مفرد	معنی
دفاتر	دفتر	دسته کاغذ ته دوزی شده
دقائق	دقیقه	نکته باریک
دِکاک	دکّه	دکان کوچک
دکاکین	دُکّان	جائی برای فروش کالا
دلائل	دلالت	راهنمایی کردن، برهان
دلافین	دلفین	نوعی ماهی بزرگ و پستاندار
دِماً	دَم	خون
دِمَن	دِمنه	آثارخانه‌وزندگی‌مردم‌درروی زمین
دموع	دمع	اشک چشم
دِنان	دَنّ	خم بزرگ
دَنانیر	دینار	واحد پول
دَوآب	دابه	چهارپا، حیوان بارکش
دواعی	داعیه	علت، انگیزه
دوانق	دانِق	دانگ، یک ششم چیزی
دوانیق	دانق	دانگ، یک ششم چیزی
دواوین	دیوان.	دفترخانه، دفتر شعر
دواهی	داهیه	بسیار زیرک و دانا
دُود	دُدة	کرم
دُوَل	دولت	هیئت وزیران
دُهاة	داهی	زیرک، هوشیار
دهاقین	دهقان	صاحب ده، رئیس ده
دهان	دُهن	روغن
دُهور	دهر	زمانه، روزگار
دیابج	دیباج	پارچه ابریشمی

جمع	مفرد	معنی
دیابیج	دیباج	پارچه ابریشمی
دیار	دار	خانه، محل
دیم	دیمَه	باران پیاپی
دیوم	دیمه	باران پیاپی
دیون	دَین	وام، قرض

ذ

جمع	مفرد	معنی
ذئاب	ذِئب	گرگ
ذُؤبان	ذِئب	گرگ
ذِبّان	ذُباب	مگس، زنبور
ذَبایح	ذَبیحه	گلو بریده شده
ذخائر	ذخیره	اندوخته، پس‌انداز
ذَراری	ذُرّیه	فرزند، نسل
ذَراریح	ذُرّاح	حشره‌ای بالدار
ذَرایع	ذریعه	وسیله، دست‌آویز
ذُرّیات	ذُرّیه	فرزند، نسل
ذُکور	ذَکَر	مرد، نر
ذِلَل	ذَلول	رام، مطیع
ذَمائم	ذَمیمه	زشت، نکوهیده
ذِمام	ذَمیم	نکوهیده، ناپسند
ذِمَم	ذِمّه	امان، پیمان
ذَموم	ذَمّ	نکوهش، بدگوئی
ذنوب	ذَنب	گناه، جرم
ذَوائب	ذُؤابه	ناصیه، موی پیش سر
ذوات	ذات	صاحب

ر

جمع	مفرد	معنی
رامون	رامی	تیرانداز، سنگ‌انداز
رئوس	رأس	سر، سرور قوم
رؤساء	رؤساء	سردسته، پیشوا
ربائب	ربیبه	دایه، پرستار کودک
رباب	رَبّ	خداوند، مالک
رباع	رَبع	خانه، محله
رباق	رَبْقه	حلقه طناب
رُبوب	رَبّ	خداوند، مالک
ربوع	رَبع	خانه، محله
رُتَب	رتبه	درجه، پایه
رثاث	رَثّ	کهنه، مندرس
رجال	رَجُل	مرد
رَجّاله	راجل	پیاده
رحاب	رَحبه	زمین فراخ و پرگیاه
رحال	رَحْل	منزل
رحباب	رحبه	زمین فراخ و پرگیاه
رحماء	رحیم	بخشاینده، مهربان
ردفاء	ردیف	پشت سر هم
رذائِل	رَذیله	ناکسی، پستی
رذلاء	رَذیل	ناکس، پست
رزاز	رَزّه	حلقهٔ در
رُزَر	رَزّه	حلقهٔ در

جمع	مفرد	معنی
رِزَم	رِزمَه	بغچهٔ لباس
رزایا	رزیئه و رزیّه	مصیبت، بلا
رسائل	رساله	نامه، نوشته
رُسُل	رسول	فرستاده شده
رسوم	رسم	آئین، روش
رشاش	رَشّ	باران کم
رضعاء	رضیع	کودک شیرخوار
رُعَاة	راعی	چوپان، شبان
رُعایا	رعیّت	عامه مردم، مردم فرمانبردار
رُعیان	راعی	چوپان، شبان
رَغائب	رغیبه	امر خوب و پسندیده
رفارف	رفرف	هر چیز گستردنی
رفاف	رَفّ	طاقچه
رفاق	رفقه	گروه همسفر و همراه
رُفَقاء	رفیق	دوست، همراه
رفوف	رَفّ	طاقچه
رقاب	رَقَبَه	گردن، بنده
رقاع	رُقعه	نامه، نوشته
رُقَباء	رقیب	نگهبان، مواظب
رقوم	رَقَم	خط، عدد
رُکّاب	راکب	سوار
رکاک	رکیک	سست، سخن زشت
رُکَب	رکاب	حلقه فلزی زین اسب
رِماح	رُمح	نیزه

جمع	مفرد	معنی
رِمال	رَمْل	ریگ، شن
رِمام	رَمیم	پوسیده کهنه
رُموز	رمز	ایما، اشاره
رموس	رَمْس	قبر، گور
رِواء	رَیّان	شاداب، تازه
رَوائح	رائحه	بو، نسیم
روابط	رابطه	پیوند، علاقه
رُواة	راوی	روایت کننده
رواتب	راتب	دائم، مستمری
رَواحل	راحله	حیوان بارکش سواری
رَوافض	رافضه	گروهی ازمردم که پیشوای خودرا وابگذارند وازاو برگردند
رَهائن	رَهینه	گروی
رهان	رَهن	گرو، گروی
رُهبان	راهب	پارسا، عابد نصاری
رُهون	رهن	گرو، گروی
رِیاح	ریح	باد، بو
رَیاحین	ریحان	هر گیاه سبز و خوشبو
رِیاض	روضه	باغ، گلستان

ز

جمع	مفرد	معنی
زجاج	زُجّ	آهن نوک تیز که درته نیزه نصب کنند
زَخارف	زُخرُف	زر، زیور
زراریز	زُرزور	پرنده کوچکی است
زَرافین	زِرفین	حلقهٔ در
زَروع	زرع	کاشتن، کشت
زُعَماء	زعیم	پیشوا، بزرگ قوم
زغالیل	زُغلول	کودک، مرد چابک
زَلازل	زلزله	زمین لرزه، جنبش شدید
زَمازم	زمزمه	آواز خواندن
زُمَر	زُمَره	گروه، جماعت
زَنابیر	زنبور	حشره‌ای کوچک و بالدار
زَنادقه	زندیق	کافر، بی‌دین
زَنادیق	زندیق	کافر، بی‌دین
زوائد	زائده	افزون
زَوائل	زائله	دور شونده، نابود
زُوّار	زائر	زیارت کننده
زَوایا	زاویه	کنج، گوشه
زُهّاد	زاهد	پرهیزگار، پارسا
زُهور	زَهر	شکوفه
زیائد	زیادت	افزونی
زیوت	زَیت	روغن زیتون

س

جمع	مفرد	معنی
سِباع	سَبُع	جانور درنده
سبال	سَبَلَت	سبیل، موی پشت لب مرد
سُبَح	سُبحه	دعا، ذکر
سُبُل	سَبیل	راه، طریق
سَبوع	سَبُع	جانور درنده
سجایا	سَجیّه	خوی، طبیعت
سجون	سِجن	زندان
سَحائب	سَحابه	قطعه ابر
سُحّار	ساحر	جادوگر
سُحُب	سحاب	ابر
سَحَره	ساحر	جادوگر
سحور	سِحر	افسون، جادوئی
سُدَد	سُدّه	درگاه، کرسی
سَدَنه	سادن	حاجب، دربان
سَرائر	سریره	راز
سَرابیل	سِربال	پیراهن، جامه
سَراحین	سِرحان	گرگ، شیر
سَراویل	سِروال	شلوار، زیرجامه
سَرایا	سُرّیه	کنیز
سُرُج	سراج	چراغ
سُرَر	سُرّه	ناف
سُرُر	سَریر	تخت پادشاهی، اورنگ
سُروج	سَرْج	زین اسب

جمع	مفرد	معنی
سُطوح	سطح	بام، روی چیزی
سطور	سطر	رشته، خط
سطول	سطل	دلو، ظرف آب
سُعاة	ساعی	کوشا، سخن‌چین
سفائن	سفینه	کشتی
سفارج	سَفَرجَل	درخت به، گلابی
سفارل	سفرجل	به، گلابی
سُفَراء	سفیر	ایلچی، میانجی
سَفَله	سافل	پست، فرومایه
سُفُن	سفینه	کشتی
سُفَهاء	سَفیه	نادان، بیخرد
سَقالبه	سَقلب	طایفه اسلاو
سقام	سقیم	مریض، ناسالم
سُقَماء	سقیم	مریض، ناسالم
سقوف	سقف	بام، پوشش روی خانه
سُکاریٰ	سَکران	مست
سُکّان	ساکن	بی‌حرکت، آرمیده
سِکَک	سکّه	پول فلزی سکّه خورده

ش

جمع	مفرد	معنی
شارف	شُرُف	شتر مادهٔ پیر
شؤون	شأن	کار، امر بزرگ و مهم
شباب	شاب	مرد جوان
شبابیر	شَبور	شیپور، بوق
شِبال	شِبل	بچه شیر
شُبّان	شاب	مرد جوان
شبول	شِبل	بچه شیر
شتّیٰ	شَتیت	پراکنده
شُجَعاء	شجاع و شجیع	دلیر، دلاور
شُجْعان	شجاع و شجیع	دلیر، دلاور
شَجَعه	شجاع و شجیع	دلیر، دلاور
شَجون	شَجَن	غم، شاخه
شحوم	شَحْم	پیه
شخوص	شخص	بدن، تن
شدائد	شدّت	سختی، تنگی
شدائد	شدیده	سخت، قویّ
شرائط	شریطه	شرط، پیمان
شرائع	شریعة	سنت، طریقه
شرائف	شریفه	مؤنث شریف
شرائین	شریان	رگ جهنده، رگ سرخ
شراذم	شِرذِمَه	جماعت کمی از مردم
شَراذیم	شرذمه	مقدار کمی از چیزی
شِرار	شرّ	بدکارتر، بسیار شریر

جمع	مفرد	معنی
شراریب	شَرآبه	منگوله، طرهٔ
شُرُر	شَر	بدی، فساد
شرفاء	شریف	بزرگوار، صاحب شرف
شرکاء	شریک	انباز، همدست
شروط	شرط	الزام و تعلیق چیزی به چیز دیگر
شطور	شَطر	جزء، پاره
شطوط	شَطّ	رود بزرگ که وارد دریا شود
شعائر	شعیره	علامت، هر یک از مناسک حجّ
شِعاب	شِعب	ناحیه، قبیله
شعار	شَعْر	مو
شُعَب	شعبه	شاخه، دسته
شُعَراء	شاعر	شعر گوینده
شُعوب	شَعب	قبیله بزرگ
شعور	شَعر	موی انسان یا حیوان
شفار	شَفره	کارد بزرگ و بلند
شِفاع	شَفْع	زوج، جفت
شفاه	شَفَه	لب
شُفَعاء	شفیع	شفاعت کننده
شفعه	شفیع	شفاعت کننده
شقائق	شقیقه	کنار پیشانی
شِقاشِق	شقْشقه	چیزی مانند ریه شتر
شقاق	شِقّه	نیمه‌ای از چیزی
شِقَق	شِقّه	نیمه‌ای از چیزی
شقوق	شَقّ	شکاف، چاک

جمع	مفرد	معنی
شکوک	شکّ	گمان، خلاف یقین
شَمائل	شمال و شمیله	طبع، خوی
شمامسه	شمّاس	خادم کلیسا
شموس	شمس	خورشید، آفتاب
شنایع	شنیعه	زشت، قبیح
شوائب	شائبه	عیب، شکّ
شوارع	شارع	صاحب شرع، راهنما
شوامخ	شامخه	بلند، مرتفع
شواهد	شاهده	گواه، حاضر
شواهق	شاهقه	بلند، مرتفع
شُهُب	شهاب	شعله، ستاره روشن
شُهداء	شهید	شاهد، کشته شده در راه خدا
شُهود	شاهد	گواه
شُهور	شهر	ماه، هلال
شیاطین	شیطان	دیو، اهریمن
شِیَع	شیعه	یاران، پیروان کسی
شِیَم	شیمه	خوی، طبیعت
شیوخ	شیخ	مردپیر، مرشد

ص

جمع	مفرد	معنی
صَبایا	صَبیّه	دختر، دختر بچه
صِبیان	صَبی	کودک، پسر بچه
صحائح	صحیح	تندرست، سالم
صَحائف	صحیفه	نامه، کتاب
صَحابه	صاحب	ملازم، یار
صِحاح	صحیح	تندرست، بی‌عیب
صَحاری	صحراء	بیابان
صُحُف	صحیفه	نامه، کتاب
صُحون	صَحن	وسط حیاط، میان سرا
صخور	صَخره	سنگ بزرگ و سخت
صُدور	صَدر	سینه انسان، اوّل چیزی
صُرَر	صُرّه	همیان، کیسه پول
صِعاب	صَعب	دشوار، کار سخت
صَعالک	صَعلوک	فقیر، دوریش
صَعالیک	صعلوک	فقیر، درویش
صِغار	صغیر	کوچک، خردسال
صُغَراء	صغیر	کوچک، خردسال
صفایا	صَفّیه	برگزیده و خالص از هر چیز
صُفَف	صُفّه	ایوان، شاه‌نشین
صفوف	صَفّ	رده، ردیف
صُلَحاء	صلیح	نیکوکار
صلوات	صلاة	نماز، دعا
صنادید	صندید	مرد بزرگ، باد شدید

جمع	مفرد	معنی
صَنادیق	صُندوق	جعبه بزرگ
صُنّاع	صانع	آفریننده، صنعتگر
صَنایع	صنیعه	هنر، کار نیکو
صَنایع	صناعت	حرفه، پیشه
صُنوف	صنف	گونه، نوع
صَواعق	صاعقه	آذرخش
صوالجه	صَولَجان	چوگان، عصای پادشاهی
صَوامع	صومعه	عبادتگاه راهب، دیر
صُوَر	صورت	شکل، رخسار
صیارفه	صَیرَف	صرّاف
صیاقل	صَیقل	جلادهنده شمشیر
صیاقله	صیقل	زداینده، جلادهنده شمشیر
صِیَغ	صیغه	شکل، نوع

ض

جمع	مفرد	معنی
ضُبّاط	ضابط	نگهدارنده، حفظ کننده
ضِباع	ضَبُع	کفتار
ضِخام	ضَخْم	کلفت، ستبر
ضَرائب	ضَریبه	سرشت، خوی
ضَرائب	ضَریب	زننده، شکل
ضَرائح	ضَریح	قبر، دور قبر
ضَرائر	ضَریره	زن نابینا، زن بیمار
ضُرَباء	ضَریب	زننده، مثل و مانند
ضروع	ضَرْع	پستان گاو یا گوسفند
ضِعاف	ضعیف	سست، ناتوان
ضُعَفاء	ضعیف	سست، ناتوان
ضلوع	ضلع	استخوان پهلو، دنده پهلو
ضَمایر	ضمیر	باطن انسان، درون دل
ضَواحِک	ضاحکه	دندانی که‌هنگام‌خندیدن نمایان‌شود
ضِیاع	ضَیعَه	آب و زمین زراعتی
ضَیاغم	ضَیغَم	شیر درنده
ضُیوف	ضَیف	مهمان

ط

جمع	مفرد	معنی
طِباع	طبع	خوی، سرشت
طَبایع	طبیعت	سرشت، نهاد
طبول	طبل	دهل، کوس
طَرائف	طریفه	تازه، سخن نغز
طَرائق	طریقه	روش، مذهب
طِرابیل	طِربال	مناره، بنای بلند
طَراخنه	طرخان	رئیس، سرور
طُرَر	طُرّه	جبهه، دسته موی در کنار پیشانی
طُرَف	طُرفه	چیزتازه، شگفت
طُرُق	طریق	راه
طُعَم	طعمه	خوردنی، روزی
طعوم	طعم	مزه
طُغاه	طاغی	سرکش، نافرمان
طُفوف	طفّ	جانب، طرف
طُلاّب	طالب	جوینده، خواهان
طَلایع	طلیعه	مقدمه لشکر، دیده‌بان
طَلَبه	طالب	جوینده، راغب
طلول	طَلَل	جای مرتفع
طوائف	طائفه	جماعتی از مردم
طَوابع	طابع	چاپ کننده
طَواحِن	طاحنه	دندان آسیا
طَواحین	طاحونه	آسیاب
طَواغیت	طاغوت	سرکش، بت

جمع	مفرد	معنی
طوال	طویل	دراز
طوالع	طالع	طلوع کننده، بخت
طوامح	طامح	زنی که بی اجازه شوهر نزد کسان خود برود
طَوامیر	طومار	نامه، مکتوب دراز
طِیال	طویل	دراز
طِیالس	طَیلَسان	ردا، جامهٔ گشاد و بلند
طیالسه	طیلسان	ردا، جامهٔ گشاد و بلند
طَیر	طائر	پرنده
طُیور	طائر	پرنده

ظ

جمع	مفرد	معنی
ظِباء	ظَبْیْ	آهو
ظَرائف	ظریفه	زیرک، زیبا
ظُرَفاء	ظریف	زیرک، زیبا
ظُروف	ظریف	زیرک، زیبا
ظُروف	ظرف	هر چه در آن چیزی جا بدهند
ظراف	ظریف	زیرک، زیبا
ظلال	ظِلّ	سایه
ظُلاّم	ظالم	ستمگر، بی‌رحم
ظُلَم	ظُلمت	تاریکی
ظُلَمات	ظُلمت	تاریکی
ظَلَمه	ظالم	ستمگر، بی‌رحم
ظنون	ظَنّ	گمان
ظنائن	ظِنّه	تهمت، اندکی از چیزی
ظِنن	ظِنّه	تهمت، اندکی از چیزی
ظواهر	ظاهره	آشکار، پیدا
ظهور	ظَهْر	پشت، مقابل رو

ع

جمع	مفرد	معنی
عِباد	عَبد	بنده، بندهٔ خدا
عُبّاد	عابد	عبادت کننده
عَبَده	عَبد	بندهٔ خدا، بنده
عِبَر	عِبرت	پند
عَبید	عبد	بنده، بندهٔ خدا
عَتائق	عَتیقه	کهنه، دیرینه
عِتَب	عَتَبه	آستانه، درگاه
عُتَقاء	عَتیق	کهنه، دیرینه
عَثَرات	عَثْرَت	لغزش، خطا
عجائب	عجیبه	شگفت‌آور
عجائز	عَجوز	پیرزن
عجال	عِجْل	گوساله
عَجَزه	عاجز	ناتوان، سست
عُداة	عادی	دشمن، متجاوز
عِدَد	عِدّه	جماعت، شماره
عُدَد	عُدّه	سامان، لوازم زندگی
عُدَلاء	عَدیل	مثل، نظیر
عَرائس	عروس	مردیازن که تازه عروسی کرده است
عَرائض	عریضه	نامه‌که‌کسی‌به‌شخص‌بالاترازخودبنویسد
عراقیب	عُرقوب	پی، عصب بالای پاشنهٔ پا
عَرَشه	عَرش	تخت، سایبان
عُرَفاء	عَریف	مرد دانا، عارف
عَرِم	عَرِمه	سدّ، باران شدید

جمع	مفرد	معنی
عروش	عَرش	تخت، سقف
عُروق	عِرق	رگ، ریشه
عَزائم	عَزیمه	افسونی که افسونگر بخواند
عُزّاب	عَزَب	مرد بی‌زن
عَساکر	عسکر	لشکر، سپاه
عَسَس	عاس	شبگرد، پاسبان
عُشّاق	عاشق	دلبسته، شیفته
عَشایر	عشیره	قبیله، طایفه
عُشور	عُشر	یک دهم
عَصائب	عِصابه	جماعتی‌ازمردان‌یااسبان، عمامه
عُصاه	عاصی	عصیان کننده، نافرمان
عَصاعص	عُصعُص	پائین ستون فقرات
عَصافیر	عُصفور	گنجشگ
عصور	عصر	آخرروزتاهنگام‌غروب آفتاب
عَطایا	عَطیّه	بخشش، دهش
عطور	عِطر	بوی خوش
عَظائم	عظیمه	مؤنث عظیم، بزرگ
عِظام	عَظم	استخوان
عِظام	عظیم	بزرگ
عُظَماء	عظیم	بزرگ
عَفائف	عفیفه	زن پاکدامن
عَفاریت	عفریت	خبیث، موجود زشت
عَقائد	عقیده	رأی، ایمان
عَقارب	عقرب	کژدم

جمع	مفرد	معنی
عَقاقیر	عَقّار	دوا، دارو
عَقائل	عَقیله	زن بزرگوار و گرامی
عقائم	عقیم	زن نازا، سترون
عُقَد	عُقده	گره
عُقَلاء	عاقل	دانا، خردمند
عُقَماء	عقیم	مردی که‌از او فرزند بوجود نیاید
عقود	عَقد	بستن، گره زدن
عقود	عِقد	قلاده، گردنبند
عقول	عقل	خرد
عَلائِق	علاقه	آنچه‌انسان‌به‌آن‌دلبستگی‌دارد
علائم	علامت	نشان، نشانی
عِلَل	علت	بیماری، سبب
عُلَماء	علیم	دانا
عُلوفه	عَلَف	خوراک ستور
علوک	عِلک	صمغ
عُلوم	علم	دانش، معرفت
عَمائم	عِمامه	دستار یا شال که‌دور سر بندند
عُمّار	عامر	آباد کننده
عُمّال	عامل	عمل کننده، کارگر
عَمَد	عِماد	تکیه گاه
عَمَد	عَمود	ستون، پایه
عَمَله	عامل	عمل کننده، کارگر
عَنادل	عندلیب	بلبل
عَناصر	عنصر	اصل، ماده

جمع	مفرد	معنی
عَناقید	عُنقود	خوشه، خوشهٔ انگور
عَناکب	عنکبوت	حشرهٔ کوچکی است
عَوائد	عائده	درآمد، سود
عوائق	عائق	بازدارنده
عوائق	عائقه	بازدارنده
عَوارض	عارضه	پیش‌آمد، ناحیه
عَواصف	عاصفه	باد سخت
عَواطف	عاطفه	مهر و علاقهٔ خویشی و قرابت
عَواقب	عاقبت	آخر کار، سرانجام
عَوالم	عالم	روزگار، جهان
عَوالی	عالیه	رفیع، بلند
عوام	عامه	همگان
عوامل	عامله	مؤنث عامل، کارگر
عَواند	عاند	ستیزه کار، کجرو
عُور	أعْوَر	یک چشم
عُهود	عهد	ضمان، سوگند
عُیوب	عیب	بدی، نقص
عیون	عین	چشم

غ

جمع	مفرد	معنی
غاب	غابه	بیشه، گروه مردم
غدائر	غَدیره	گیسو، موی بافته شده
غُدَد	غُدّه	تکّه‌گوشت‌سخت‌که‌درزیرپوست‌بدن پیداشود
غَرائب	غریبه	مؤنث غریب، بیگانه
غرائر	غِراره	جوال، تور کاهکشی
غرائز	غریزه	طبیعت، سرشت
غَرابیل	غربال	ظرفی‌که‌درآن شله یاچیزدیگرمی‌ریزند
غُرَباء	غریب	دور، دور شونده
غُرَر	غُرّه	برگزیده، اوّل هر چیز
غُرَف	غرفه	بالا خانه
غُرَماء	غریم	وامدار، بدهکار
غروش	غِرش	نوعی مسکوک رایج کشورهای عربی
غُزاه	غازی	جنگجو، مجاهد
غُسَلاء	غَسیل	غسل داده شده
غُصَص	غُصّه	اندوه، حزن
غُصون	غُصن	شاخه، شاخه درخت
غَضائر	غَضارة	نعمت، خوشی زندگانی
غُلاه	غالی	غلوکننده، ازحدّ گذرنده
غِلاظ	غلیظ	درشت، ستبر
غِلْمان	غلام	پسر که به حدّ بلوغ نرسیده
غُلول	غُلّ	بندآهنی که به گردن‌یادست‌زندانیان می‌بندند
غمائم	غَمامه	یک قطعه ابر
غُمود	غِمْد	نیام، غلاف شمشیر

جمع	مفرد	معنی
غَنائم	غنیمت	آنچه که درجنگ‌ازدشمن گرفته شود
غَوائل	غائله	سختی، شرّ
غَوارب	غارب	غروب کننده
غَواشی	غاشیه	پوشاننده
غَوامض	غامض‌وغامضه	امر مبهم، سخن دور از فهم
غَوانی	غانیه	زن پاکدامن و شوهردار
غیاب	غیب	ناپدید، پنهان
غِیران	غار	شکاف وسیع در کوه
غَیلان	غول	دیو، هیولای مهیب
غُیوب	غیب	ناپدید، پنهان
غیوث	غیث	باران، ابری که باران بارد
غیوم	غَیْم	ابر

ف

جمع	مفرد	معنی
فتائل	فتیله	پنبه‌تابیده‌که‌درچراغ‌می‌گذارند
فَتاوی	فتویٰ	حکم و رأی فقیه و حاکم
فِتَن	فتنه	آشوب، رسوائی
فتوات	فَتاة	زن جوان
فُتوح	فتح	پیروزی، گشایش
فتیات	فَتاة	زن جوان
فتیان	فَتیٰ	جوان، جوانمرد
فجاج	فَجّ	درّه
فُجّار	فاجر	گناهکار، زناکار
فَجایع	فجیعه	مصیبت، حادثه دردناک
فَجَره	فاجر	گناهکار، زناکار
فَحاوی	فَحویٰ	معنی، مفهوم سخن
فُحول	فَحل	نر، برگزیده
فِخاخ	فَخّ	دام، تله
فُخوخ	فَخّ	دام، تله
فِراء	فَروْ	پوستین
فرائد	فرید و فریده	یگانه، گوهر گرانبها
فرائض	فریضه	واجب
فِراخ	فَرْخ	جوجهٔ مرغ
فُرادیٰ	فَرد	تک، تنها
فَرادیس	فردوس	باغ، بهشت
فَرازین	فرزین	یکی‌ازمهره‌های‌شطرنج‌که‌بمنزله‌وزیراست
فَراسخ	فرسخ	فرسنگ

جمع	مفرد	معنی
فراعنه	فرعون	ستمگر، لقب پادشاهان قدیم‌مصر
فَرامین	فرمان	امر، حکم
فَراهید	فُرهود	بچه شیر
فُرَج	فُرجه	شکاف، رخنه
فُرُش	فِراش	بستر، هر چیز گستردنی
فُرَص	فرصت	وقت مناسب برای کاری
فِرَق	فرقه	گروه، دسته‌ای از مردم
فُروج	فَرْج	سوراخ، شرمگاه
فُروخ	فَرْخ	جوجهٔ مرغ
فُروس	فَرَس	اسب
فُروض	فرض	امر واجب و لازم
فُروع	فرع	آنچه از اصل چیزی جدا شود
فَسائل	فَسیله	نهال، نهال خرما
فَساطیط	فُسطاط	خیمه، سراپرده
فُسّاق	فاسق	فاجر، گناهکار
فَسَقه	فاسق	فاجر، گناهکار
فسیل	فَسیله	نهال، نهال خرما
فُصَحاء	فصیح	تیززبان، خوش‌سخن
فَصائح	فصیحه	مؤنث فصیح
فضائح	فضیحت	عیب، رسوائی
فَضائل	فضیلت	مزیت، برتری
فَضَلات	فضله	باقیمانده، بازمانده
فُضول	فضل	بخشش، احسان
فِطَر	فطرت	سرشت، طبیعت

جمع	مفرد	معنی
فِطَن	فِطنت	زیرکی، هوشیاری
فِعال	فعل	کار، عمل
فَعَله	فاعل	کننده، بجاآورنده
فَقائر	فقیره	مؤنث فقیر، تهیدست
فَقار	فقاره	مهرهٔ پشت
فِقَر	فِقْره	مهرهٔ پشت
فُقَراء	فَقیر	تهیدست، درویش
فُقَهاء	فقیه	دانشمند، عالم به احکام شرعیه
فِکَر	فکرت	اندیشه
فَلَوات	فلات	صحرای وسیع، بیابان
فلاسفه	فیلسوف	حکیم، فرزانه
فُلوس	فَلس	پولک روی پوست ماهی
فنادق	فُندُق	کاروانسرا، مهمانخانه
فُنون	فَنّ	حال، گونه
فوائد	فائده	سود، منفعت
فواتح	فاتحه	اوّل چیزی، آغاز کار
فواجع	فاجعه	حادثه ناگوار، مصیبت بزرگ
فواحش	فاحشه	زن بدکار
فوارس	فارِس	اسب سوار
فواسق	فاسقه	زن بدکار
فَواصل	فاصله	مساحت میان دو چیز
فَواعل	فاعله	مؤنث فاعل، کننده
فواکه	فاکهه	میوه

جمع	مفرد	معنی
فهارس	فهرس و فهرست	نوشته‌ای که درآن اسامی کتابها یا چیزهای دیگررا درج کنند
فُهَماء	فهیم	دانا، صاحب فهم
فهود	فَهْد	یوزپلنگ
فیاصل	فیصله	حاکم، شمشیر برنده
فیوض	فیض	آب بسیار، بخشش بسیار
فُیول	فیل	بزرگترین حیوان برّی

ق

جمع	مفرد	معنی
قاده	قائد	جلودار، پیشوا
قَبائل	قبیله	طایفه، گروه
قِباب	قُبّه	گنبد
قِباح	قبیح و قبیحه	زشت، ناپسند
قبایح	قبیحه	زشت، ناپسند
قُبَب	قُبّه	گنبد
قُبَّر	قُبَّره	چکاوک
قُبور	قبر	گور
قبوض	قبض	گرفتاری، ملک
قُتَلاء	قتیل	مقتول، کشته شده
قَتَلَه	قاتل	کشنده
قحاب	قَحبَه	زن بدکار، روسپی
قَحِفَه	قِحف	استخوان بالای مغز سر
قحوف	قِحف	استخوان بالای مغز سر
قَدائم	قدیمه	مؤنث قدیم، دیرینه
قُدَماء	قدیم	دیرینه
قُریٰ	قریه	ده، روستا
قُرّاء	قاری	خواننده قرآن یا کتاب
قَرائح	قریحه	طبع، ذوق
قَرائن	قرینه	زوجه، شبیه
قَرابیس	قَرَبوس	کوههٔ زین
قَراطیس	قِرطاس	کاغذ
قَرامطه	قِرمَطی	منسوب به قرمط و قرمطیان

جمع	مفرد	معنی
قِرَد	قِردَه	بوزینه ماده
قرناء	قرین	نزدیک، همسر
قُروح	قَرْح	زخم
قرود	قِرْد	بوزینه، میمون نر
قُروض	قرض	وام
قُرون	قرن	یک دوره صدساله، سده
قزوز	قَزّ	ابریشم خام
قَساوِسَه	قِسّیس	کشیش
قُسّانَ	قِسّیس	کشیش
قُشور	قِشر	پوست، پوسته
قُشوم	قِشْم	آبراهه، طبیعت
قَصائد	قصیده	چکامه
قَصائر	قصیره	مؤنث قصیر
قصار	قصیر	کوتاه
قُصَراء	قصیر	کوتاه
قِصَص	قصّه	خبر، داستان
قُصور	قصر	کاخ، کوشک
قُضّاه	قاضی	حکم کننده، حاکم شرع
قَضایا	قضیه	خبر، حکم
قُضبان	قَضیب	شاخه درخت
قطائف	قطیفه	هولهٔ بزرگ
قطائع	قطیعه	قطعه ملک یا زمینی که درآمد آنرا به کسی واگذار کنند
قِطاع	قطیع	گله گاو یا گوسفند

جمع	مفرد	معنی
قُطّاع	قاطع	برنده
قِطَع	قطعه	حصه، پارهٔ چیزی
قُطعان	قطیع	گله گاو یا گوسفند
قُطوف	قَطْف	خراش، بریدن
قِفار	قَفْر	بیابان بی‌آب و علف
قُفور	قَفْر	بیابان بی‌آب و علف
قلائد	قِلادَه	گردنبند، گلوبند
قِلاد	قلاده	گردنبند، گلوبند
قِلاع	قلعه	حصن، حصار بلند
قلایا	قِلیّه	تکه گوشت
قِلَع	قلعه	حصن، حصار بلند
قلوع	قلعه	حصن، حصار بلند
قلوب	قلب	دل
قنابل	قَنْبَل و قَنْبَله	گروهی از مردم، رمهٔ اسب
قنادیل	قِندیل	چراغ آویز
قَناطر	قَنْطَرَه	پل بزرگ
قناطیر	قِنطار	وزنی در حدود صد رطل
قنافذ	قُنفُذ	خارپشت، جوجه تیغی
قُویٰ	قُوّة	توانایی، زور
قَوائم	قائمه	مؤنث قائم، ستون
قُوّاد	قائد	جلودار، پیشوا
قواطع	قاطعه	مؤنث قاطع
قواعد	قاعده	پایه، قانون
قوافل	قافله	کاروان

جمع	مفرد	معنی
قوانی	قافیه	آخرین کلمهٔ اصلی در مصرع‌های شعر
قوالب	قالب	شکل، ظرف خالی
قوانین	قانون	اصل، قاعده
قهارمه	قهرمان	پهلوان، دلیر
قیاصره	قیصر	لقب سابق پادشاهان رم
قُیُود	قید	بند

ک

جمع	مفرد	معنی
کبائر	کبیره	مؤنث کبیر، گناه بزرگ
کِبار	کبیر	بزرگ
کباش	کَبْش	قوچ، گوسفند شاخدار
کُبَراء	کبیر	بزرگ
کَتائب	کتیبه	نوشته
کُتّاب	کاتب	نویسنده
کُتُب	کتاب	نوشته، اوراق چاپ شده
کراریس	کُراسّه	دفتر، جزوه
کِرام	کریم	بخشنده، صاحب کرم
کُرَماء	کریم	بخشنده، صاحب کرم
کروب	کَرْب	غم، غصه
کروش	کَرْش	شکمبه گاو و گوسفند
کروم	کَرْم	تاک، رز
کَسَبه	کاسب	کسب کننده
کُسور	کسر	شکست، هزیمت
کِعاب	کَعْب	بند استخوان، پاشنه پا
کُفّار	کافر	پوشاننده، ناسپاس
کَفَره	کافر	پوشاننده، بی‌دین
کُفوف	کف	سطح درونی دست یا پا
کِلاب	کَلْب	سگ
کِلَل	کِلّه	پرده، روپوش
کِلَم	کلمه	سخن، لفظی که معنی داشته باشد
کِمَمَه	کُمّ	آستین

جمع	مفرد	معنی
کُمَناء	کَمین	کسی که به قصد از پا درآوردن دشمن در جائی پنهان شود
کَنائس	کَنیسه	کلیسا، معبد یهود
کُنیٰ	کُنْیه	اسمی غیر از اسم اصلی شخص
کُنوز	کَنْز	گنج
کَواسِج	کُوسَج	معرب کوسه
کَواکِب	کوکب	ستاره
کِهال	کَهل	مردی که سنش بین سی و پنجاه باشد
کَهَنَه	کاهن	مرد روحانی مسیحیان و یهود
کُهوف	کَهف	غار
کُهول	کهل	مردی که سنش بین سی و پنجاه باشد
کِیَسَه	کیس	کیسهٔ سیم و زر

ل

جمع	مفرد	معنی
لاآلی	لؤلؤ	گوهر، مروارید درشت
لئام	لئیم	بخیل، فرومایه
لُجَج	لُجّه	میانهٔ دریا، جماعت بسیار
لِحام	لَحْم	گوشت
لحوم	لحم	گوشت
لحون	لَحن	آواز، آواز خوش
لِذاذ	لذیذ	خوشمزه، گوارا
لَطائف	لطیفه	نکته نغز، سخن نیکو
لُطَفاء	لطیف	نرم، نازک
لَطَمات	لطمه	صدمه
لُمَع	لَمْعه	روشنی، پرتو
لَفائف	لفافه	آنچه روی چیزی بپیچند
لَقائح	لَقوح	شتر بسیار شیر دهنده
لِقاح	لَقحه و لَقوح	شتر بسیار شیر دهنده
لَقالق	لقلق	مغرب لک لک
لُقَم	لُقمه	آن مقدار غذا که یکبار در دهان گذاشته شود
لوائم	لائمه	نکوهش، سرزنش
لواحق	لاحقه	پیوسته
لوازم	لازمه	واجب، پیوسته
لوایح	لایحه	طرح قانونی که از طرف دولت برای تصویب تقدیم مجلس شود
لِهاب	لَهبان	شدت گرما، تشنگی
لَیالی	لَیل	شب
لِیَق	لیقه	آنچه در دوات نهند مانند پنبه و موی

م

جمع	مفرد	معنی
مآت	مائه–مِئه	صد
مَآثر	مَأثَرَه	کردار نیکو، بزرگواری
مآثم	مَأثَم	گناه
مآجل	مَأجل	حوض آب
مآخذ	مَأخذ	جای گرفتن چیزی
مآدب	مأدَبه	سفره طعام
مآذن	مأذَنه	جای اذان گفتن، مناره
مآرب	مَأربه	حاجت
مآکل	مَأکَل	طعام، خوردنی
مَآکیل	مأکول	خورده شده
مَآلِف	مألف	جائی که انسان بدان خوگرفته باشد
مآوب	مآب	مرجع، بازگشت
مباحث	مبحث	جای بحث و کاوش
مبادی	مَبدأ	اصل، سبب
مَبالغ	مبلغ	اندازه، مقدار
مَبانی	مَبنیٰ	پایه، بنیان
مَتاجر	مَتجره	تجارتخانه
متاعب	مَتْعَب و مَتْعَبه	آنچه انسان را به تعجب بیندازد
مُتون	متن	درون چیزی
مَثالب	مَثلَبه	عیب، نقص
مَثالث	مثلَث	تارسوم از تارهای عود
مَثانی	مَثْنیٰ	تار دوم از تارهای عود
مَثاوِی	مَثویٰ	منزل، مکان

جمع	مفرد	معنی
مُثُل	مِثال	مانند، شبیه
مجاری	مَجریٰ	محل عبور
مَجاس	مَجَسّ و مَجَسّه	جای دست مالیدن
مَجالس	مجلس	محل نشستن
مَجامر	مِجمَرومجمره	بخوردان، آتشدان
مجامع	مجمع	محل اجتماع، انجمن
مَجامیع	مجموع	گردآورده شده
مَجانین	مجنون	دیوانه، دارای جنون
مَحابر	مِحبَره	دوات
مَحابس	مَحبس	زندان
مَحاجر	مَحجر	اطراف ده، اطراف خانه
مَحارم	مَحْرَم	عضوخانواده که زناشوئی‌بااوحرام‌باشد
مَحاریب	محراب	بالای خانه، صدر مجلس
مَحاسن	حُسن	نیکوئی
مَحاضر	مَحضَر	جای حضور
مَحافل	مَحفِل	انجمن، مجلس
مَحاکم	محکمه	دادگاه، جای دادرسی
مَحّال	محّل	جا، مکان
مَحالب	مَحلب	جای شیر دوشیدن
محامل	مَحمِل	هودج، کجاوه
مِحَن	مِحنت	بلا، اندوه
مخاریق	مِخراق	مرد خوش اندام و سخی
مخازن	مخزن	انبار، گنجینه
مَخالب	مِخلب	چنگال

جمع	مفرد	معنی
مَخاوِب	مَخوف	جای ترسناک
مدارِج	مَدْرَج	جای رفتن و گذشتن
مدارِج	مَدْرَجه	هروسیله‌ای که‌برای‌ارتقا به‌مقام‌بالاتربکارآید
مَدارِس	مدرسه	محل درس دادن
مَدارِک	مدرک	سند، دلیل
مداخِل	مَدخل	راه دخول
مدافِع	مَدْفَع	مجرای آب، جای گردآمدن
مدافِع	مِدْفَع	آلت‌دفاع‌ازقبیل‌توپ‌وتفنگ
مداین	مدینه	شهر
مُدُن	مدینه	شهر
مَذابِح	مَذبح	کشتارگاه
مذاهِب	مذهب	راه، روش
مَرابِض	مَربض	جایگاه چهارپایان
مراتِب	مرتبه	مقام، منزلت
مراتِع	مرتع	چراگاه
مَراثی	مرثیه	شعریاسخنی‌که‌درسوگواری‌میّت‌خوانده‌می‌شود
مراجِع	مرجع	محل برگشت
مراجیع	مرجوع و مرجوعه	بازگشت شده
مراحِل	مرحله	منزل، مسافتی‌که‌مسافردریک‌روزقطع بکند
مراحِم	مرحمت	مهربانی، لطف
مِرار	مَرّة	دفعه، مرتبه
مرازِبه	مرزبان	نگهبان مرز
مَراسِم	مرسوم	آداب، فرمان
مَراسیم	مرسوم	آداب، فرمان

جمع	مفرد	معنی
مراشد	مرشد	راه میانه و راست
مراصد	مَرصَد	رصد خانه
مراصید	مَرصَد	رصدخانه
مرافق	مِرفَق	آرنج
مراقد	مَرقَد	خوابگاه
مراکب	مَرکب	هرچه برآن سوارشوند
مراکز	مرکز	میانهٔ دایره، پایگاه
مَرایا	مرآت	آینه
مَرایا	مرئی	منظر
مَراضع	مَرْضَعْ	پستان
مَراضع	مُرْضِع	زنی که بچه شیرخواره دارد
مَراضع	مِرْضَعَه	زن شیردهنده
مراضی	مَرضاة	خشنود گردیدن
مراضیع	مُرْضِع	زنی که بچه شیرخواره دارد
مَراعی	مَرعیٰ	چراگاه
مراقم	مِرقَم	قلم
مراکیب	مرکوب	هر چه انسان بر آن سوار شود
مراوح	مِروَح و مروَحَه	بادزن، بادبزن
مراهم	مرهم	هر داروئی که روی زخم بگذارند
مَرَدَه	مارِد	سرکش، گردنکش
مَرضیٰ	مریض	بیمار
مُروج	مَرْج	چمنزار
مَزابل	مزبله	جای ریختن خاکروبه
مَزارع	مزرعه	کشتزار

جمع	مفرد	معنی
مَزال	مُزَلّه	جای لغزیدن
مَزامیر	مِزمار	نای
مَزامیر	مَزمور	سرود، ترانه
مَزایا	مزیّت	برتری، افزونی
مَسائل	مسأله	درخواست، مطلب
مساتیر	مستور	پوشیده، درپرده
مَساجد	مسجد	جای سجده، محل عبادت
مَساطر	مَسطَرَه	خطکش، سطرآرا
مَساعی	مَسعیٰ	کوشش
مَساعید	مسعود	نیک‌بخت، خوش‌بخت شده
مَساقط	مَسْقَط	محل سقوط، جای افتادن
مساکن	مسکن	خانه، محل سکونت
مساکین	مسکین	فقیر، درویش
مَسالک	مسلک	روش، طریقه
مَسام	سُمّ	سوراخ زیر پوست بدن
مَسامع	مِسْمَع و مِسمَعَه	گوش
مسامیر	مسمار	میخ
مَساند	مَسند	تکیه گاه، مقام
مَساویک	مسواک	دندان شوی
مَشائیم	مَشؤوم	نامبارک، بدیمن
مَشابه	شِبْهْ	مثل، مانند
مَشابه	شَبَه	سنگ سیاه براق
مَشارب	مَشرَب و مَشرَبه	جای آب خوردن، ظرف آبخوری
مَشارق	مشرق	خاور

جمع	مفرد	معنی
مَشاعب	مَشعب	راه، طریق
مَشاعر	مَشعَر	محل قربانی
مَشاعل	مَشعَل و مَشعَله	قندیل و چراغدان
مشاغل	مَشغله	کار، پیشه
مَشاق	مَشقت	سختی، رنج
مَشاکل	مُشکل	کار سخت و دشوار
مَشاهد	مشهد	محل حضور، محل شهادت
مَشاهیر	مشهور	نامدار، نامی
مَشایخ	مَشیخه	پیران، جمع شیخ
مَشایم	مَشیمه	بچه دان
مَشیخه	شیخ	پیر
مصائب	مصیبت	سختی، رنج
مصابیح	مصباح	چراغ
مصاحف	مُصحف	کتاب
مصادر	مصدر	جای بازگشتن، محل صدور
مصارف	مصرف	محل خرج، جای صرف کردن
مصاریع	مصراع	یک لنگه در، یک نیمه ازیک‌بیت‌شعر
مصاعب	مُصعب	سختی، دشواری
مَصاف	مَصَف	میدان جنگ
مصاقع	مِصقع	بلیغ، سخنور
مصالح	مصلحت	آنچه باعث خیرو صلاح انسان باشد
مصانع	مَصنع و مَصنَعَه	حوض بزرگ
مَصاوب	مصیبت	سختی، اندوه
مصاید	مِصیَدو مِصیَدَه	دام، آلت شکار جانوران

جمع	مفرد	معنی
مضاجع	مَضجَع	خوابگاه، آرامگاه
مَضّار	مَضَرَّت	ضرر، زیان
مضارب	مِضرَب	خیمه بزرگ
مضامین	مضمون	موضوع کلام، معنی
مضایق	مَضیق	جای تنگ، تنگنا
مطابخ	مطبخ	آشپزخانه
مطابع	مَطبع و مَطْبَعَه	چاپخانه
مَطارح	مَطرح	محل طرح کردن
مطارد	مِطَرد	نیزه کوتاه
مطارف	مِطْرَف	جامه‌ای که از خز دوخته باشند
مطارق	مِطرَق و مِطْرَقَه	چکش، پتک
مطارنه	مَطران	پیشوای نصاری
مطارین	مَطران	پیشوای نصاری
مطاعم	مَطْعَم	جای غذا خوردن
مطالب	مطلب	جای طلب، مقصد
مطالع	مَطْلَع	آغاز کلام
مطالیب	مطلوب	خواسته شده
مطامع	مَطْمَع	چیزی که به آن طمع کنند
مطامیر	مَطموره	سرداب
مطاوی	مطوی	حلقه، پیچیدگی چیزی
مطاهر	مَطْهَرَه	ابریق، آفتابه
مَظّال	مَظَلَّه	خیمه، چادر بزرگ
مَظالم	مَظْلِمه	ظلم و ستمی که به کسی شده است
مَظّان	مَظِنّه	جای گمان بردن

جمع	مفرد	معنی
مَظاهر	مظهر	محل ظهور
معابد	معبد	عبادتگاه
معابر	مِعْبَر	محل عبور، گذرگاه
معاجین	معجون	سرشته و خمیر کرده شده
معادن	مَعدِن	کان، اصل و مرکز هر چیزی
معاذیر	معذار	حجّت، برهان
معارج	معراج ، معرج	نردبان، پلکان
معارف	مَعْرَف و مَعْرِف	دانش
معارک	معرک و معرکه	میدان جنگ
معاریج	معراج و معرج	نردبان، پلکان
معاریف	معروف	مشهور، شناخته شده
معاشر	مَعشر	جماعت، گروهی از مردم
مَعاصر	مِعصَر و مِعصره	دستگاهی که‌باآن آب‌میوه‌می‌گیرند
معاصی	معصیت	گناه، نافرمانی
معاظم	مُعْظَم	جزء بزرگتر از هر چیز
معالف	مَعْلَف	آخور
معالم	مَعْلَم	علامتی‌که‌برای‌راهنمائی‌کنارراههامی‌گذارند
معالی	مَعلاة	شرف، بزرگی
معالیق	مِعلاق	زبان
معانی	معنیٰ	مدلول کلام
مَعاهد	مَعْهَد	باشگاه
معایب	مَعاب و معابه	عیب
معایش	معاش و معیشت	اسباب زندگانی، زندگی
معاییر	معیار	وسیله سنجش، مقدار

جمع	مفرد	معنی
مغارس	مِغْرَس	زمینی‌که‌درآن‌نهال‌کاری‌می‌کنند
مغارم	مَغْرَم	غرامت، تاوان
مغاسیل	مَغْسَل	مرده‌شوخانه
مغافر	مِغْفَر و مِغْفَرَه	کلاهخود
مغالیط	مَغْلَطَه	سخنی که کسی را به غلط اندازد
مغاور	مَغار و مَغاره	شکاف عمیق در کوه
مَفاتح	مِفتح	کلید
مفاتیح	مفتاح	کلید
مَفاخر	مَفخرة	چیزی که به فخر کنند
مفارش	مَفرش	هر چیز گستردنی
مفارق	مَفرق	تارک
مفاسد	مَفسده	تباهی، فساد
مفاصل	مفصل	بند استخوان
مفالیج	مفلوج	مبتلا به بیماری فلج
مفالیک	مفلوک	فلک زده
مفاهیم	مفهوم	فهمیده شده، مضمون
مقابر	مقبره	گور، گورستان
مقاتل	مَقتل	جای کشتن
مقادیر	مقدار	اندازه
مقاسم	مَقْسِم	جای قسمت کردن
مقاصد	مقصد	مطلوب
مقاطع	مَقطَع	محل قطع، جای بریدن
مکاتب	مکتب	جای نوشتن، جای درس دادن
مکاتیب	مکتوب	نامه، نوشته شده

جمع	مفرد	معنی
مکارم	مَکرمَت	بزرگی، جوانمردی
مکاسب	مَکسَب	کسب، پیشه
مکامکن	مَکمن	گمینگاه
مَکاید	مکیده	مکر، فریب
ملائک	مَلَک	فرشته
ملائکه	مَلَک	فرشته
ملابس	مَلْبَس	پوشاک، پوشیدنی
مِلاح	مِلح	نمک
مَلاحده	مُلحد	کافر، بی‌دین
ملاحف	مَلْحَفه	لحاف
ملاعب	مَلْعب	جای بازی
مَلاعِن	مَلْعَنه	آنچه موجب لعن شود
ملاعین	مَلعون	لعن و نفرین شده
مُلاّک	مالک	صاحب، دارای ملک
مَلاهی	مِلهیٰ	آلت لهو
مُلکاء	مَلیک	پادشاه، صاحب ملک
مِلَل	ملّت	مردم‌یک کشورکه ازیک نژاد و تابع یک دولت‌باشند
ملوک	مَلِک	پادشاه
ممالک	مملکت	کشور
ممالیک	مملوک	بنده، برده
مَنائر	مَنار و مَناره	جای نور، گلدسته
مَنابت	مَنبت	جای روئیدن گیاه
مَنابر	مِنْبَر	کرسی خطیب یا واعظ

جمع	مفرد	معنی
منابع	منبع	چشمه، اصل
مناديل	مِندَل و مَندیل	دستمال، دستار
مَنازل	منزل	خانه، سرا
مناسک	مَنسِک	جای قربانی کردن و عبادت
مناصب	منصب	مقام، شغل رسمی
مناطق	مِنطَق و مِنطَقَه	میان بند، کمربند
مناظر	مَنظر	جای نگریستن
منافذ	منفذ	سوراخ، پنجره
منافع	منفعت	فایده، سود
مناقب	منقبت	آنچه مایه فخر و مباهات باشد
مناقص	منقصة	کمی و کاستی چیزی
مناکب	مَنکِب	شانه، کتف
مناهج	مِنهاج و مَنهَج	راه راست، راه روشن
مناهل	مَنهَل	جای آب خوردن
مناهی	مَنهیٰ	نهی کرده شده
مَنایا	مَنیّت	اجل، مرگ
مُنَعاء	مَنیع	محکم، استوار
مِنَن	مِنّت	احسان
موائد	مائده	طعام، خوردنی
مواثیق	میثاق	عهد، پیمان
مَواجب	مَوجَب	مقرّر شده
موادّ	مادّه	مایه و اصل هر چیز
موارد	مورد	محل ورود، جای فرودآمدن
مواریث	میراث	مالی که از مرده برای ورثه باقی میماند

جمع	مفرد	معنی
موازیب	میزاب	ناودان، آبراهه
موازین	میزان	ترازو، اندازه
مواسم	موسم	وقت و زمان چیزی
مواشی	ماشیه	گله گاو و گوسفند
مواشیر	مَوشور	قطعه‌بلورکه دارای قاعده مثلث است
مواضع	موضع	جا، جای نهادن چیزی
مواضیع	موضوع	مطلبی که درباره آن بحث شود
مواطر	ماطر	باران
مواطن	مَوطِن	میهن، زادگاه
مواعد	مَوعد	زمان یا جای وعده دادن
مواعید	میعاد	وعده‌گاه، زمان وعده
مواقع	مَوقع	محل وقوع
مواقف	مَوقف	جای ایستادن، ایستگاه
مواقیت	میقات	وقت، هنگام
مواکب	مَوکب	عده‌ای سوار یا پیاده که درالتزام رکاب پادشاه باشند
موالد	مَولد	هنگام یا جای زادن
موالی	مُولیٰ	سرور، بنده
موالید	مَولود	زاییده شده
مواهب	موهبت	بخشش، دهش
مَواهیب	مَوهوب	چیز بخشیده شده
مَوتی	مَیت	مرده
مَهاب	مَهَبّ	جای وزیدن باد
مهابط	مهبط	جای فرود آمدن

جمع	مفرد	معنی
مهاذیب	مِهذاب	شتر تیزرو
مَهارب	مَهْرَب	گریزگاه، جای فرار
مهاریس	مِهراس	هاون
مهازیل	مَهزول	لاغر
مهالک	مَهلَکَه	جای هلاک، محلّ نیستی
مَهام	مهم	کار دشوار، امر عظیم
مُهُد	مِهاد	بساط، گهواره
مُهُود	مَهد	گهواره
میادین	میدان	زمین وسیع
مَیازِر	مِئزَر	چادر
میازیب	میزاب	ناودان، آبراهه
میاسر	مَیسَره	چپ، طرف چپ
میاسیر	مَیسور	سهل، آسان شده
میامن	مَیمنت	مبارک بودن
میامن	مَیمنه	طرف راست
میامین	میمون	مبارک، خجسته
مِیاه	ماء	آب

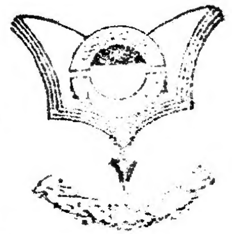
ن

جمع	مفرد	معنی
نَبائل	نَبیله	زن نجیب و شریف
نُبَهاء	نَبیه	آگاه، دانا
نتائج	نتیجه	آنچه از چیزی بدست آید
نُجَباء	نجیب	شریف، گرامی
نُجوم	نجم	ستاره
نُحاه	ناحی	کسی که علم نحو می‌داند
نَحاریر	نِحریر	ماهر، زیرک
نُحَفاء	نحیف	لاغر، نزار
نِحَل	نِحْله	مذهب، دیانت
نحوس	نَحس	شوم، بدیمن
نخاریب	نُخروب	سوراخ، شکاف در سنگ
نخاریب	نخریب	سوراخ زنبور عسل
نُخَب	نُخبه	برگزیده
نُدَباء	نَدْب	ظریف، نجیب
نُدَماء	ندیم	همنشین، همدم
نُدوب	نَدْب	ظریف، نجیب
نُدوب	نَدَب	جا و اثر زخم
نُذور	نَذر	شرط، پیمان
نُزَلاء	نَزیل	مهمان
نسائج	نسیجه	مؤنث نسیج، بافته شده
نُسّاخ	ناسخ	نسخ کننده، باطل کننده
نُسّاک	ناسک	عابد، پارسا
نُسُج	نَسیج	بافته شده

جمع	مفرد	معنی
نُسَخ	نُسخه	نوشته
نشائد	نشید و نشیده	شعری که در مجلسی برای یکدیگر بخوانند
نِشاط	نشیط	شادمان، خوشحال
نصائح	نصیحت	پند، اندرز
نصال	نُصْل	پیکان، سرنیزه
نصب	نصیب	بهره، اقبال
نُصَراء	نصیر	یاری کننده
نصوص	نَصّ	کلام صریح
نصول	نَصل	پیکان، سرنیزه
نطاف	نُطفه	آب صاف و گوارا
نُطَف	نطفه	آب صاف و گوارا
نطوع	نَطْع	بساط، فرش
نظائر	نظیره	مؤنث نظیر، مانند
نُظّار	ناظر	نظر کننده، بیننده
نُظَراء	نظیر	مثل، مانند
نِعاج	نَعْجَه	میش، گوسفند ماده
نِعال	نَعْل	کفش، قطعهٔ آهن که به سم ستور می‌زنند
نِعَم	نعمت	احسان، روزی
نُعوت	نَعْت	صفت، ستایش
نفائس	نَفیس	مال بسیار، هر چیز گرانبها
نُفوس	نَفْس	جان، شخص انسان
نقائص	نقیصه	عیب، خصلت بد
نِقاط	نقطه	علامت ریز که در زیر یا روی برخی از حروف می‌گذارند

جمع	مفرد	معنی
نُقَباء	نقیب	سرپرست قوم، رئیس قوم
نُقَط	نقطه	علامت ریز که در زیر یا روی برخی از حروف می‌گذارند
نِقَم	نِقْمَت	رنج، سختی
نقود	نقد	جدا کردن پول خوب از بد
نقوش	نقش	شکل کسی یا چیزی را کشیدن
نُقول	نقل	نوعی شیرینی که‌ازشکردرست‌می‌کنند
نِکات	نکته	نقطه،مسئله‌دقیقی‌که‌با دقت نظربدست‌آید
نکبات	نَکْبَت	سختی، مصیبت
نُکَت	نکته	نقطه
نمائم	نمیم و نمیمه	سخن‌چین
نِمار	نَمِر	پلنگ
نمور	نَمِر	پلنگ
نموس	نِمْس	راسو، موش‌خرما
نوائب	نائبه	پیش‌آمد، حادثه
نوائر	نائره	آتش برافروخته، کینه
نُوّاب	نائب	جانشین
نوابغ	نابغه	کسی‌که‌دارای‌هوش‌واستعدادفوق‌العاده‌باشد
نواحی	ناحیه	قسمتی از کشور، جانب
نوادر	نادره	کمیاب، بی‌همتا
نواسیر	ناسور	زخمی که چرک و ورم کرده باشد
نواصب	ناصب	نصب کننده
نواصی	ناصیه	پیشانی
نوافذ	نافذه	مؤنث نافذ، پنجره

جمع	مفرد	معنی
نوافس	نَفْساء	زنی که تازه زاییده باشد
نوافل	نافله	بخشش، عبادت غیرواجب
نواقص	ناقصه	کم، نارسا
نواقل	ناقله	روایت کننده
نواقیر	ناقور	بوق، شیپور
نواقیس	ناقوس	زنگ بزرگ کلیسا
نوامیس	ناموس	شرف، عصمت
نواهی	ناهیه	نهی کننده، مؤنث ناهی
نِهاب	نَهْب	غارت، چپاول
نُهور	نَهْر	جوی، رودخانه

و

جمع	مفرد	معنی
وثائق	وثیقه	استوار، عهد نامه و گروی
وجاع	وَجَع	درد، بیماری
وجوه	وجه	چهره، طریقه
وُجَهاء	وجیه	مرد نیکو روی
وُحوش	وحش	جانور بیابانی
ودایع	ودیعه	سپرده شده
وُرّاث	وارث	ارث برنده
وَرَثه	وارث	ارث برنده
وَراشین	وَرشان	نوعی کبوتر صحرائی
وُزَراء	وزیر	کسی که درراس یک وزارتخانه باشد
وَزَغ	وَزَغَه	جانوری شبیه چلپاسه
وسائد	وِسادَه	بالین، پشتی
وسائط	واسطه و وسیطه	میانجی
وسائق	وسیقه	گلهٔ شتران
وسائل	وسیله	سبب، دستاویز
وسام	وسیمه	زن خوبروی
وَساوِس	وَسواس	دودلی، اندیشه شیطانی
وُسَطاء	وَسیط	میانجی
وُسَماء	وَسیم	خوبرو، زیبا
وشاء	وَشْیْ	نقش و نگار جامه
وشائح	وشاح	گردنبند، حمایل
وشاه	واشی	سخن‌چین، نمّام
وَصایا	وصیّت	پند، اندرز

جمع	مفرد	معنی
وظائف	وظیفه	کار و خدمت
وُعّاظ	واعظ	اندرز دهنده، پند دهنده
وعود	وَعْد	نوید دادن
وفار	وَفْرَة	فراوانی، کثرت
وَفْد	وافد	هیئت اعزامی
وُفور	وَفْر	بسیار از هر چیزی
وَفَیات	وفات	مرگ، موت
وقایع	وقیعه	حادثه، آسیب
وقوف	وَقْف	ایستادن
وُکَلاء	وکیل	نماینده، گماشته
ولائم	ولیمه	مهمانی عروسی
وُلاه	والی	فرمانروا، حاکم
وِهاد	وَهْدَة	زمین پست، گودال در زمین

جمع	مفرد	معنی
هَتَفَه	هاتف	آوازدهنده غیبی، خواننده
هُداه	هادی	هدایت کننده، راهنما
هَداهِد	هُدهُد	مرغ سلیمان
هَداهید	هُدهُد	مرغ سلیمان
هدایا	هدیه	تحفه، ارمغان
هذالیل	هُذلول	ابر باریک، مرد سبک
هِرَر	هِرَّه	گربه ماده
هِرَرَه	هِرّ	گربه
هَزابر	هِزَبْر	شیر، اسد
هُشُم	هاشم	دوشنده شیر، خوردکنندهٔ نان
هِمام	هُمام	شیر درنده، مردبخشنده‌ودلیر
هَمایین	هِمیان	انبان، کیسهٔ پول
هِمَم	همّت	قصد، اراده
هموم	هَمّ	قصد، اندوه
هُنود	هند و هندی	منسوب به هند، هندوستانی
هَواجس	هاجس	آنچه در دل گذرد
هوادج	هَودَج	کجاوه
هَوام	هامه	حشره زهردار و موذی
هیاطل	هَیطَل	روباه، نام قومی زرد پوست
هیاطله	هیطال	مرد قوی
هیاطله	هیطل	روباه
هَیاکل	هیکل	انسان یا حیوان تنومند
هیئات	هیأت	حال، شکل‌وصورت‌چیزی

ی

جمع	مفرد	معنی
یَتائم	یتیم	بی‌پدر
یَتامیٰ	یتیم و یتیمه	بی‌پدر
یحامیر	یَحمور	گورخر
یَرامِع	یَرَمَع	فرفره، سنگ ریزه سفید
یَعاسیب	یعسوب	زنبور نر، پیشوا
یعافیر	یعفور	آهوبره
یعاقیب	یعقوب	کبک نر
یعامیر	یَعمور	بزغاله
یلامق	یَلمق	قبا، جامهٔ بلند
ینابیع	ینبوع	چشمه
یواقیت	یاقوت	نوعی سنگ گرانبها